ทศชาติชาดก

พระชาติแห่งการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ทัศ
ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า

www.kalyanamitra.org

ทศชาติชาดก

พระชาติแห่งการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ทัศ
ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า

คำนำ

ภาพและเนื้อหาทศชาติชาดกที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ นำมาจากบอร์ดนิทรรศการที่จัดแสดง ณ มหารัตนวิหารคด วัดพระธรรมกาย ในวันรวมพลังเด็กดี V-Star ผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก ครั้งที่ ๒, ๓ ซึ่งพระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย) เป็นผู้ดำริให้จัดขึ้น โดยแต่ละครั้งมีเด็กดี V-Star จากกว่า ๕,๐๐๐ โรงเรียนทั่วประเทศ จำนวนกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คนมาร่วมงาน

ทศชาติชาดกเป็นประวัติการสร้างบารมีใน ๑๐ พระชาติสุดท้ายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน คือ พระสมณโคดมพุทธเจ้า ซึ่งในแต่ละชาติพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญบารมีอย่างเข้มข้นชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน โดยมีความโดดเด่นแตกต่างกันไปในแต่ละชาติจนครบทั้ง ๑๐ ทัศ คือ เนกขัมมบารมี วิริยบารมี เมตตาบารมี อธิษฐานบารมี ปัญญาบารมี ศีลบารมี ขันติบารมี อุเบกขาบารมี สัจบารมี และทานบารมี

การบำเพ็ญบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้มีเพียง ๑๐ ชาติสุดท้ายนี้เท่านั้น ก่อนหน้านี้พระโพธิสัตว์ได้สั่งสมบารมีอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาถึง ๒๐ อสงไขยกับอีกแสนมหากัป กว่าจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

www.kalyanamitra.org

คำว่า บารมี มีนัย ๒ ประการ คือ

๑.หมายถึง บุญที่มีคุณภาพพิเศษ อันเกิดจากการอุทิศชีวิตสร้างบุญนั้น ดังนั้น บุญที่ได้จึงมีคุณภาพเหนือกว่าการสร้างบุญแบบธรรมดาสามัญ

๒.หมายถึง นิสัยที่เกิดจากการทำความดีอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ซึ่งต้องทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยที่ดีติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ ซึ่งจะนำพาชีวิตของเราให้ประสบแต่ความเจริญ รุ่งเรืองตั้งแต่ชาตินี้ และตลอดไปทุกภพทุกชาติ

การสร้างบารมีไม่ได้จำกัดเฉพาะพระโพธิสัตว์ ผู้ปรารถนาพระโพธิญาณเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่ทุกคนจำเป็นต้องบำเพ็ญให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อสร้างนิสัยดี ๆ ไปกำจัดนิสัยที่ไม่ดี ซึ่งจะนำบาปอกุศล และความเสื่อมมาสู่ชีวิตของเรา

การสร้างบารมี ๑๐ ทัศ สามารถทำได้ทุกวันด้วยการทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา บุญกุศลที่เราหมั่นทำในวันนี้ สักวันหนึ่งย่อมเพิ่มพูนกลายเป็นบารมี ๑๐ ทัศที่เต็มเปี่ยม และจะนำพาเราไปสู่เป้าหมายอันสูงสุด คือพระนิพพาน ซึ่งจะช่วยให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏได้อย่างแท้จริง

www.kalyanamitra.org

สารบัญ

ทศชาติชาดก ๘

๑.เตมิยชาดก ๑๐
พระเตมีย์ ผู้ยิ่งด้วยเนกขัมมบารมี

๒.มหาชนกชาดก ๑๘
พระมหาชนก ผู้ยิ่งด้วยวิริยบารมี

๓.สุวรรณสามชาดก ๒๖
สุวรรณสาม ผู้ยิ่งด้วยเมตตาบารมี

๔.เนมิราชชาดก ๓๔
พระเนมิราช ผู้ยิ่งด้วยอธิษฐานบารมี

๕.มโหสถชาดก ๔๒
มโหสถบัณฑิต ผู้ยิ่งด้วยปัญญาบารมี

๖.ภูริทัตชาดก ๕๐
ภูริทัตนาคราช ผู้ยิ่งด้วยศีลบารมี

๗.จันทกุมารชาดก ๕๘
พระจันทกุมาร ผู้ยิ่งด้วยขันติบารมี

๘.มหาพรหมนารทกัสสปชาดก ๖๖
มหาพรหมนารทะ ผู้ยิ่งด้วยอุเบกขาบารมี

๙.วิธุรชาดก ๗๔
วิธุรบัณฑิต ผู้ยิ่งด้วยสัจบารมี

๑๐.มหาเวสสันดรชาดก ๘๒
พระเวสสันดร ผู้ยิ่งด้วยทานบารมี

เกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับทศชาติชาดก ๙๐

เกม V-Star มหาสนุก กระตุกความคิด กระตุ้นความดี ๑๑๐

รายนามเจ้าภาพ ๑๑๖

www.kalyanamitra.org

ทศชาติชาดก

www.kalyanamitra.org

พระเตมีย์
ผู้ยิ่งด้วยเนกขัมมบารมี

พระชาติที่ ๑

เตมิยชาดกเป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมี โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
(เนกขัมมะ หมายถึง การออกจากกาม, การออกบวช)
ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์ทรงสละราชสมบัติ
เพื่อออกผนวชบำเพ็ญเนกขัมมบารมี โดยไม่อาลัยอาวรณ์กับความสุขทางโลก
ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง แต่ที่พิเศษยิ่งกว่านั้นก็คือ
ทรงใช้ความอดทนอย่างยิ่งยวดตลอดเวลา ๑๖ ปี
กว่าจะบรรลุเป้าหมายในการออกผนวช
ดังนั้น การบำเพ็ญเนกขัมมบารมีของพระองค์
จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ธรรมดาสามัญยากจะทำได้
เข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมเป็นทาสกิเลสกาม”** นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

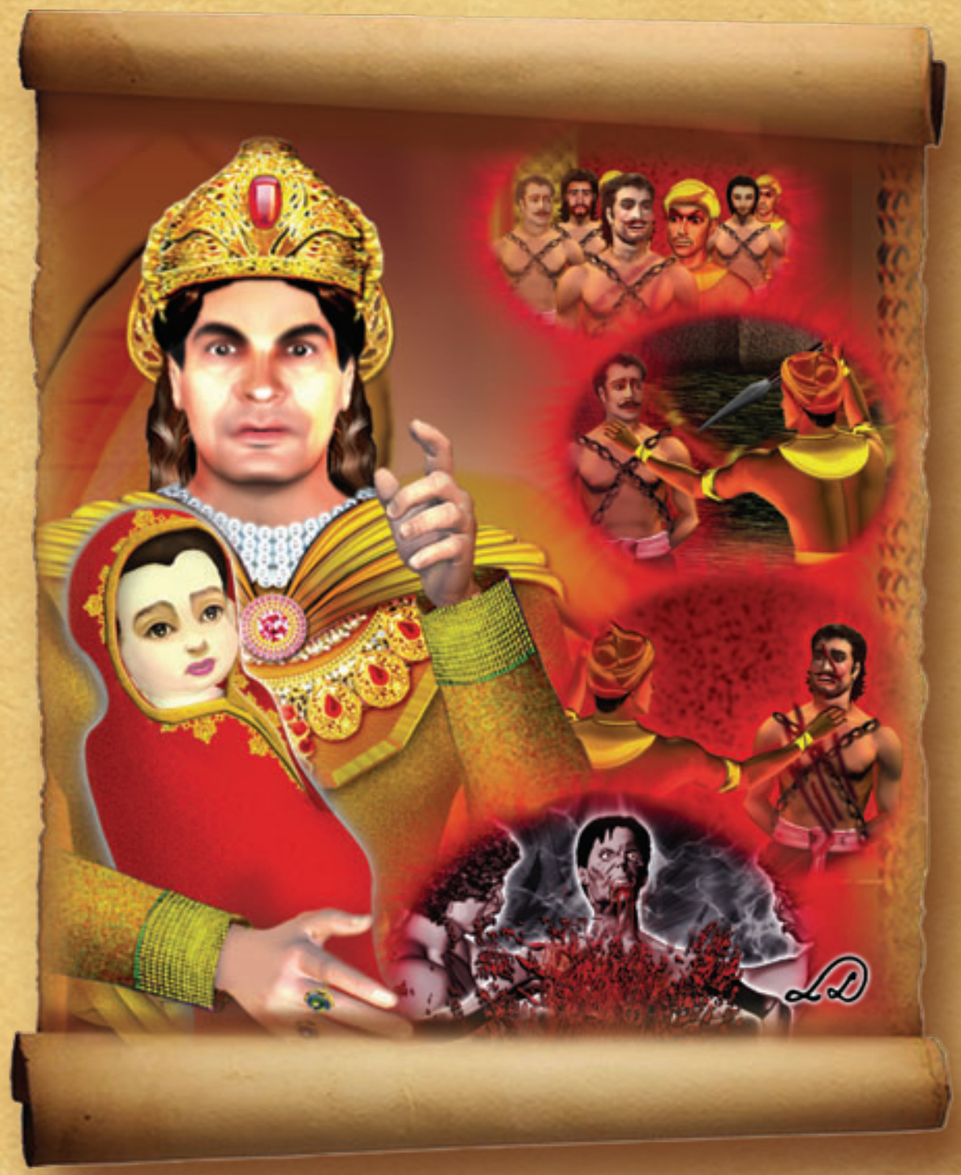

ราชกุมาร

ผู้ทรงหวาดกลัวภัยในนรก

ในอดีตกาลพระโพธิสัตว์จุติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
มาบังเกิดเป็นพระราชโอรสของพระเจ้ากาสิกราช กษัตริย์เมืองพาราณสี
และพระนางจันทาเทวี ทรงพระนามว่า “พระเตมิยกุมาร”
หรือพระเตมีย์ ขณะที่ทรงมีพระชนมายุได้ ๑ เดือน
ทอดพระเนตรเห็นพระราชบิดารับสั่งลงโทษพวกมหาโจร จึงทรงดำริว่า
“ในอนาคตถ้าเราได้เป็นกษัตริย์ก็คงต้องสั่งให้เฆี่ยนตี หรือฆ่าฟันผู้อื่นเช่นเดียวกัน
และเมื่อตายไปก็จะต้องตกนรกอย่างแน่นอน”
พระเตมีย์ทรงหวาดกลัวบาปกรรมเป็นอย่างยิ่ง
จึงทรงหาวิธีที่จะหนีออกจากพระราชวัง

www.kalyanamitra.org

ยอมทนทุกข์ ๑๖ ปี

เพื่ออิสรเสรีที่แท้จริง

นับจากนั้นเป็นต้นมา พระเตมีย์จึงทรงแกล้ง
ทำเป็นคนง่อยเปลี้ย หูหนวก และเป็นใบ้
พระองค์ต้องทรงอดทนต่อการทดสอบของพระราชบิดา และเหล่าอำมาตย์
หลายประการ เช่น การเอาขนมรสอร่อยมาล่อ การเอาไฟ เอาช้าง และงูมาขู่
เอาน้ำอ้อยมาทาตัวแล้วปล่อยให้แมลงวันมารุมดูดน้ำอ้อย
ทำให้ทรงเจ็บปวดราวกับถูกเข็มแทงทั่วตัว
รวมทั้งเอาดาบมาวางที่พระศอ (คอ)
แล้วทำท่าเหมือนจะตัดพระศอ เป็นต้น แต่พระเตมีย์ไม่ทรงหวั่นไหว
ทรงทำเป็นหูหนวก เป็นใบ้ และไม่เคลื่อนไหวเลยตลอดเวลา ๑๖ ปี
ต่อมาโหรทำนายว่า พระเตมีย์เป็นตัวกาลกิณี
พระราชบิดาจึงทรงรับสั่งให้นำพระองค์ไปฝังที่ป่าช้าผีดิบ

www.kalyanamitra.org

นำมหาชน

สู่หนทางพ้นทุกข์

ในป่าช้าผีดิบ พระเตมีย์ทรงแสดงให้นายสารถีรถม้า
ที่กำลังขุดหลุมฝังพระองค์เห็นว่า พระองค์ไม่ได้พิกลพิการแต่อย่างใด
แต่ทรงปรารถนาที่จะออกผนวช บำเพ็ญเนกขัมมบารมี
จึงทรงอดทนทำเป็นคนพิการนานถึง ๑๖ ปี
นายสารถีได้กลับไปแจ้งข่าวแก่พระเจ้ากาสิกราชและพระนางจันทาเทวี
ทั้ง ๒ พระองค์ ได้เสด็จตามมาพร้อมด้วยข้าราชบริพารและชาวเมือง
ในที่สุดพระราชบิดา พระราชมารดา และผู้ติดตาม
ต่างพากันออกบวชเป็นฤาษี ฤาษิณี จนได้สำเร็จอภิญญาสมาบัติ
เมื่อสิ้นอายุขัยได้ไปบังเกิดในพรหมโลก

www.kalyanamitra.org

พระมหาชนก
ผู้ยิ่งด้วยวิริยบารมี

พระชาติที่ ๒

มหาชนกชาดกเป็นเรื่องในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงเอาชีวิตเป็นเดิมพันในการบำเพ็ญวิริยบารมีอย่างยิ่งยวด
(วิริยะ หมายถึง ความเพียร) แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายเพียงใด
ก็ยังคงพากเพียรจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย โดยไม่ละทิ้งความตั้งใจ
เข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมท้อ”** นั่นเอง
ซึ่งความเพียรนี้ เป็นอุปนิสัยที่ฝังแน่นอยู่ในใจของพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย
ผู้ปรารถนาความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ซึ่งเราทุกคนควรถือเป็นแบบอย่าง และนำไปปฏิบัติ
เพราะความเพียรจะช่วยให้สามารถทำกิจการงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
และที่สำคัญยังช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ด้วย

www.kalyanamitra.org

กำเนิดราชกุมาร

รัชทายาทแห่งมิถิลานคร

กาลครั้งหนึ่ง พระเจ้าอริฏฐชนกผู้ครองราชสมบัติมิถิลานคร
ได้สิ้นพระชนม์ในสงคราม ราชสมบัติตกไปเป็นของพระอนุชา
ซึ่งเป็นผู้ชนะในการรบ ทำให้พระอัครมเหสีที่กำลังทรงพระครรภ์
ต้องปลอมเป็นชาวบ้านหลบหนีไปต่างเมือง
ต่อมาประสูติพระโอรสมีผิวพรรณงามดั่งทองคำ
ทรงพระนามว่า“พระมหาชนก”
เมื่อพระมหาชนกมีพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา
ทรงตัดสินพระทัยเดินทางข้ามมหาสมุทรไปค้าขายที่สุวรรณภูมิ
เพื่อหาทุนสร้างกองทัพสำหรับไปยึดราชสมบัติของพระราชบิดา
ที่ควรตกเป็นของพระองค์กลับคืนมา

www.kalyanamitra.org

บุรุษอาชาไนย

ย่อมไม่ละทิ้งความเพียร

เรือที่พระมหาชนกโดยสารไปถูกพายุกระหน่ำ คลื่นลูกใหญ่ ๆ ซัดจนเรือแตก
คนอื่น ๆ ต่างก็จมน้ำตาย กลายเป็นอาหารของปลา และเต่า
แต่พระมหาชนกทรงปีนขึ้นไปบนยอดเสากระโดงเรือ
แล้วทรงกระโดดลงไปให้ไกลที่สุด
เพื่อให้พ้นภัยจากสัตว์น้ำและพ้นจากแรงดึงดูดของน้ำขณะที่เรือจม
จากนั้นทรงพากเพียรว่ายน้ำข้ามมหาสมุทรอยู่นานถึง ๗ วัน
โดยมุ่งไปทางเมืองมิถิลา แม้จะทรงเหน็ดเหนื่อยสักเพียงใดก็ไม่ทรงท้อถอย
ทรงยึดมั่นในเป้าหมายที่จะกอบกู้ราชสมบัติกลับคืนมาให้ได้
เทพธิดามณีเมขลาเห็นความเพียรพยายามของพระมหาชนก
ก็เกิดความเลื่อมใส จึงอุ้มพระองค์เหาะไปส่งไว้บนแผ่นศิลามงคล
ในพระราชอุทยานของมิถิลานคร

www.kalyanamitra.org

ธรรมราชา

ผู้เสด็จออกผนวช

ในเวลานั้น มิถิลานครกำลังปล่อยรถเทียมม้า
เสี่ยงทายหากษัตริย์พระองค์ใหม่
เนื่องจากกษัตริย์พระองค์เก่าสิ้นพระชนม์โดยไม่มีรัชทายาท
ด้วยบุญญาธิการของพระมหาชนก
ทำให้รถม้าวิ่งมาหยุดใกล้แผ่นศิลาที่พระองค์บรรทมอยู่
เหล่าอำมาตย์ต่างพร้อมใจกันอภิเษกพระมหาชนกขึ้นเป็นกษัตริย์
พระมหาชนกทรงได้ราชสมบัติคืนมาสมปรารถนา
เพราะทรงมีความเพียรพยายามไม่ท้อถอย
หากทรงท้อแท้ก็จะทรงจมน้ำสิ้นพระชนม์ไปแล้ว ไม่มีโอกาสได้ราชสมบัติคืนมา
ดังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในเวลาต่อมาพระมหาชนกได้เสด็จออกผนวช
เมื่อสิ้นพระชนม์ได้ไปบังเกิดในพรหมโลก

www.kalyanamitra.org

สุวรรณสาม
ผู้ยิ่งด้วยเมตตาบารมี

พระชาติที่
๓

สุวรรณสามชาดกเป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมี คือ การแผ่เมตตาจิตให้สรรพสัตว์ทั้งปวง
เป็นสุขโดยทั่วหน้ากัน ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย
ที่มีความเมตตาต่อสรรพสัตว์ โดยไม่เลือกชนชั้น วรรณะ เพศ วัย หรือเผ่าพันธุ์ใด ๆ
เพราะท่านคิดว่าสัตว์โลก คือ เพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
ดังนั้นท่านจึงมีความปรารถนาจะนำพาหมู่สัตว์ข้ามวัฏสงสารไปสู่นิพพาน
ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์สุวรรณสามได้บำเพ็ญเมตตาบารมีอย่างยิ่งยวด
แม้ว่าจะถูกประทุษร้ายจนสิ้นชีวิตก็ตาม
การสร้างเมตตาบารมีของพระโพธิสัตว์ในพระชาตินี้จึงเข้าทำนองว่า
“ยอมตาย ไม่ยอมไร้น้ำใจ” นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

เพียงมือลูบครรภ์

ปฏิสนธิพลันบังเกิด

ในอดีตกาล มีฤาษีชื่อทุกูลฤาษีและปาริกาฤาษิณีอาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์
วันหนึ่งท้าวสักกะทรงเล็งเห็นว่าฤาษีทั้งสองจะมีภัย
จึงเสด็จมาแนะนำให้ทั้งคู่มีบุตรไว้คอยช่วยดูแล
โดยให้ทุกูลฤาษีใช้มือลูบท้องของปาริกาฤาษิณีในช่วงที่มีระดู
เพียงแค่นี้นางก็จะตั้งครรภ์ เมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ เดือน ฤาษิณีก็คลอดบุตร
ผู้มีผิวพรรณเปล่งปลั่งดั่งทองคำ ให้ชื่อว่า สุวรรณสาม
วันหนึ่งขณะที่สุวรรณสาม อายุ ๑๖ ปี
บิดาและมารดาถูกงูที่อาศัยอยู่ในจอมปลวกพ่นพิษใส่จนตาบอดสนิท
นับจากนั้นสุวรรณสามก็ได้ปรนนิบัติดูแลบิดามารดาเป็นอย่างดีเรื่อยมา

www.kalyanamitra.org

เจริญเมตตาเป็นนิตย์

ไม่เคยคิดโกรธเคืองใคร

สุวรรณสามเป็นผู้ที่แผ่เมตตาอยู่เป็นประจำด้วยเมตตาจิต
จึงทำให้ฝูงสัตว์ป่านานาชนิดพากันเดินตามสุวรรณสามไปในที่ต่าง ๆ
วันหนึ่ง สุวรรณสามไปตักน้ำในแม่น้ำ
ขณะนั้นพระเจ้าปิลยักขราชทรงดักซุ่มรอล่าเนื้ออยู่
ทรงเห็นสุวรรณสามมีผิวงามดั่งทอง แวดล้อมด้วยฝูงสัตว์
ก็ทรงสงสัยว่าเป็นนาคหรือเทวดากันแน่ จึงทรงยิงลูกศรอาบยาพิษเข้าใส่
เพื่อยับยั้งไว้มิให้หนีหายไป แม้สุวรรณสามทราบว่าพระราชาทรงยิงลูกศรใส่ตน
ก็มิได้โกรธเคืองยังคงมีจิตเมตตาอยู่เสมอ และได้สนทนากับพระราชา
ด้วยวาจาอันไพเราะ ก่อนที่สุวรรณสามจะสิ้นสติไป
พระราชาทรงรับปากจะดูแลบิดามารดาของสุวรรณสามไปตลอดชีวิต

www.kalyanamitra.org

คืนชีวา

ด้วยเดชแห่งเมตตาและกตัญญู

ต่อมา เมื่อทุกูลฤาษีและปาริกาฤาษิณีทราบว่า พระราชาทรงยิงลูกศรใส่สุวรรณสาม
ก็มิได้โกรธเคือง แต่ทูลขอร้องให้ทรงนำพวกตนไปหาร่างของสุวรรณสาม
เมื่อไปถึงทั้งคู่ต่างคร่ำครวญอยู่กับร่างของบุตรอย่างน่าเวทนา
จากนั้นปาริกาฤาษิณีและทุกูลฤาษีได้อธิษฐาน
เอ่ยอ้างคุณความดีของสุวรรณสาม รวมกับแรงอธิษฐาน
ของนางเทพธิดาพสุนธรี ผู้เป็นมารดาในอดีตชาติของสุวรรณสาม
ทำให้สุวรรณสามฟื้นขึ้นมาและไม่มีบาดแผลใด ๆ
อีกทั้งดวงตาของฤาษีและฤาษิณีก็กลับมองเห็นได้ดังเดิม
จากนั้น สุวรรณสามได้ถวายโอวาทแด่พระราชา
ให้ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยทศพิธราชธรรมสืบไป

www.kalyanamitra.org

พระเนมิราช
ผู้ยิ่งด้วยอธิษฐานบารมี

พระชาติที่ ๔

เนมิราชชาดกเป็นเรื่องราวในพระชาติที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญอธิษฐานบารมียิ่งกว่าพระชาติใด ๆ คือ ทรงตั้งใจอย่างแน่วแน่ ในการทำความดี โดยการเสด็จออกผนวชเพื่อกำจัดทุกข์ของตนเองและผู้อื่น แม้เป้าหมายจะยิ่งใหญ่แค่ไหนก็ตาม แต่เมื่อทรงตั้งจิตอธิษฐานเอาไว้แล้ว ก็จะทรงพยายามทำให้สำเร็จให้จงได้ ในพระชาตินี้พระเนมิราชทรงละทิ้งความสุข ในพรหมโลก ยอมจุติ (ตาย) มาบังเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อสืบทอดวงศ์บรรพชิต (ตระกูลนักบวช) ของพระองค์ไว้ ดังที่ทรงเคยอธิษฐานไว้ในอดีตชาติ การบำเพ็ญอธิษฐานบารมีของพระโพธิสัตว์ในพระชาตินี้ จึงเข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมเปลี่ยนใจ”** นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

พรหมโพธิสัตว์

จุติเพื่อสืบวงศ์บรรพชิต

ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์ทรงบังเกิดเป็นกษัตริย์แห่งมิถิลานคร
วันหนึ่งพระองค์ทอดพระเนตรเห็นพระเกศา (ผม) หงอกเพียงเส้นเดียว
ก็ทรงออกผนวชเป็นฤๅษี เพราะทรงเห็นความไม่เที่ยงของสังขาร ซึ่งเป็นสัญญาณว่า
ความตายได้คืบคลานเข้ามาใกล้ทุกขณะ และทรงอธิษฐานว่า
"ขอให้ราชตระกูลของเราสืบทอดเชื้อสายแห่งวงศ์บรรพชิตเช่นนี้ตลอดไป"
เมื่อสวรรคตแล้วไปบังเกิดในพรหมโลก ลูกหลานของพระองค์
ได้ออกผนวชสืบวงศ์บรรพชิตต่อกันมาประมาณ ๘๔,๐๐๐ พระองค์
ต่อมาพระโพธิสัตว์ทรงตรวจดูด้วยฌานสมาบัติพบว่า กษัตริย์พระองค์ต่อไป
จะไม่สามารถรักษาประเพณีนี้ไว้ได้ จึงตัดสินใจละทิ้งความสุขในพรหมโลก
จุติมาบังเกิดเป็น "เนมิราชกุมาร" เพื่อสืบทอดวงศ์บรรพชิตดังที่ทรงเคยอธิษฐานไว้

www.kalyanamitra.org

พระเนมิราช

ผู้เป็นที่รักของมนุษย์และเทวา

ต่อมาเมื่อพระราชบิดาของพระเนมิราชเสด็จออกผนวชตามราชประเพณี
พระเนมิราชได้ทรงขึ้นครองราชย์แทน พระองค์ทรงชักชวนราษฎร
ให้หมั่นสั่งสมบุญกุศล บ้านเมืองจึงสงบสุขร่มเย็นตลอดมา
ชาวเมืองนี้เมื่อถึงแก่กรรมก็ไปบังเกิดเป็นเทวดาจำนวนมาก
ทำให้พระเจ้าเนมิราชทรงเป็นที่รักของทั้งมนุษย์และเทวดา
โดยเฉพาะเทวดาชั้นดาวดึงส์ ต่างก็ปรารถนาจะได้ฟังธรรมจากพระเจ้าเนมิราช
ท้าวสักกะ (พระอินทร์) จึงทรงส่งมาตลี สารถีของพระองค์
นำเทวรถมาอัญเชิญพระเจ้าเนมิราชเสด็จไปยังสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
เพื่อทรงแสดงธรรม ณ สุธรรมมาเทวสภา

www.kalyanamitra.org

ท่องนรกสวรรค์

ยืนยันผลบุญและบาป

ก่อนที่จะนำเสด็จไปยังสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มาตลีได้นำเสด็จพระเจ้าเนมิราช
ไปทอดพระเนตรอบายภูมิ ทรงเห็นสัตว์นรกที่กำลังถูกทรมานอย่างแสนสาหัส
ด้วยผลบาปที่เคยทำไว้ จากนั้นนำเสด็จไปทอดพระเนตรวิมาน
และสมบัติทิพย์ของเทวดาในสวรรค์ ที่เกิดจากบุญที่เคยทำไว้เมื่อตอนเป็นมนุษย์
เมื่อพระโพธิสัตว์ทรงแสดงธรรมแก่เหล่าเทวดาแล้ว
ทรงนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทรงพบเห็นในนรกและสวรรค์มาเล่าให้มนุษย์ฟัง
เพื่อให้รู้ซึ้งถึงผลของบุญและบาปว่ามีจริง
ต่อมา เมื่อพระเจ้าเนมิราชทรงมีพระเกศาหงอกเพียงเส้นเดียว
ก็ทรงออกผนวช และเป็นกษัตริย์พระองค์สุดท้ายที่สืบต่อราชประเพณีนี้
เมื่อสวรรคตทรงไปบังเกิดในพรหมโลกดังเดิม

www.kalyanamitra.org

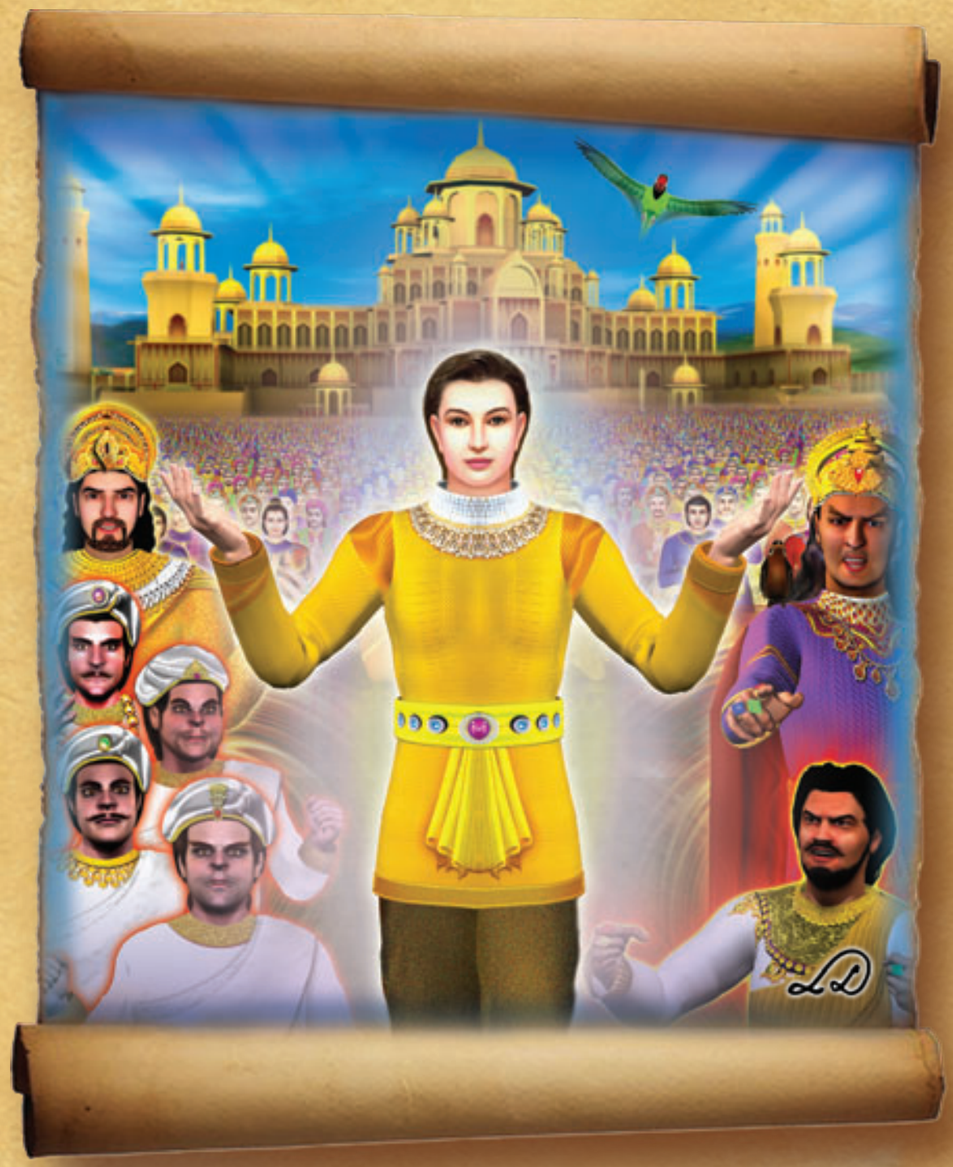

มโหสถบัณฑิต
ผู้ยิ่งด้วยปัญญาบารมี

พระชาติที่
๕

มโหสถชาดกเป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงบำเพ็ญปัญญาบารมี ด้วยการใช้ปัญญาอันเฉียบแหลม
ที่ทรงสั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
ซึ่งการใช้ปัญญาอยู่เสมอ ๆ นี้ เป็นการช่วยให้สติปัญญาปราดเปรื่องยิ่ง ๆ ขึ้น
ถือเป็นการช่วยเพิ่มพูนปัญญาบารมีได้วิธีหนึ่ง
ในพระชาตินี้ มโหสถบัณฑิตได้ใช้ปัญญาเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส
โดยยึดหลักศีลธรรม จนในที่สุดก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคของชีวิต
นำพาตนเองให้ประสบความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป
และสร้างสันติภาพแก่เพื่อนมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

www.kalyanamitra.org

บัณฑิตน้อย

ผู้ครองหทัยของพระราชา

เมื่อครั้งอดีตกาล ภรรยาเศรษฐีแห่งบ้านปาจีนยวมัชฌคามให้กำเนิดทารกน้อย
ผู้กำแท่งโอสถ (ยา) ออกมาด้วย แท่งโอสถนั้นเมื่อนำไปฝนกับหินบดแล้ว
สามารถนำมารักษาโรคต่าง ๆ ได้ บิดาจึงตั้งชื่อให้ว่า
มโหสถกุมาร (ผู้มีแท่งโอสถอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่มหาชน)
เมื่ออายุ ๗ ขวบ มโหสถก็มีชื่อเสียงร่ำลือไปไกลว่ามีสติปัญญาและไหวพริบเป็นเลิศ
จนพระเจ้าวิเทหราชแห่งมิถิลานคร ทรงปรารถนาจะรับไปอยู่ในราชสำนัก
แต่ปุโรหิตชื่อเสนกะพยายามทูลยับยั้งด้วยอุบายต่าง ๆ เพราะความอิจฉา
และทูลให้ทดสอบสติปัญญาของมโหสถด้วยวิธีการต่าง ๆ
แต่มโหสถก็แก้ไขปัญหาได้ทุกครั้ง จนในที่สุดพระราชาทรงรับมโหสถ
เข้าไปอยู่ในราชสำนักได้สำเร็จ

www.kalyanamitra.org

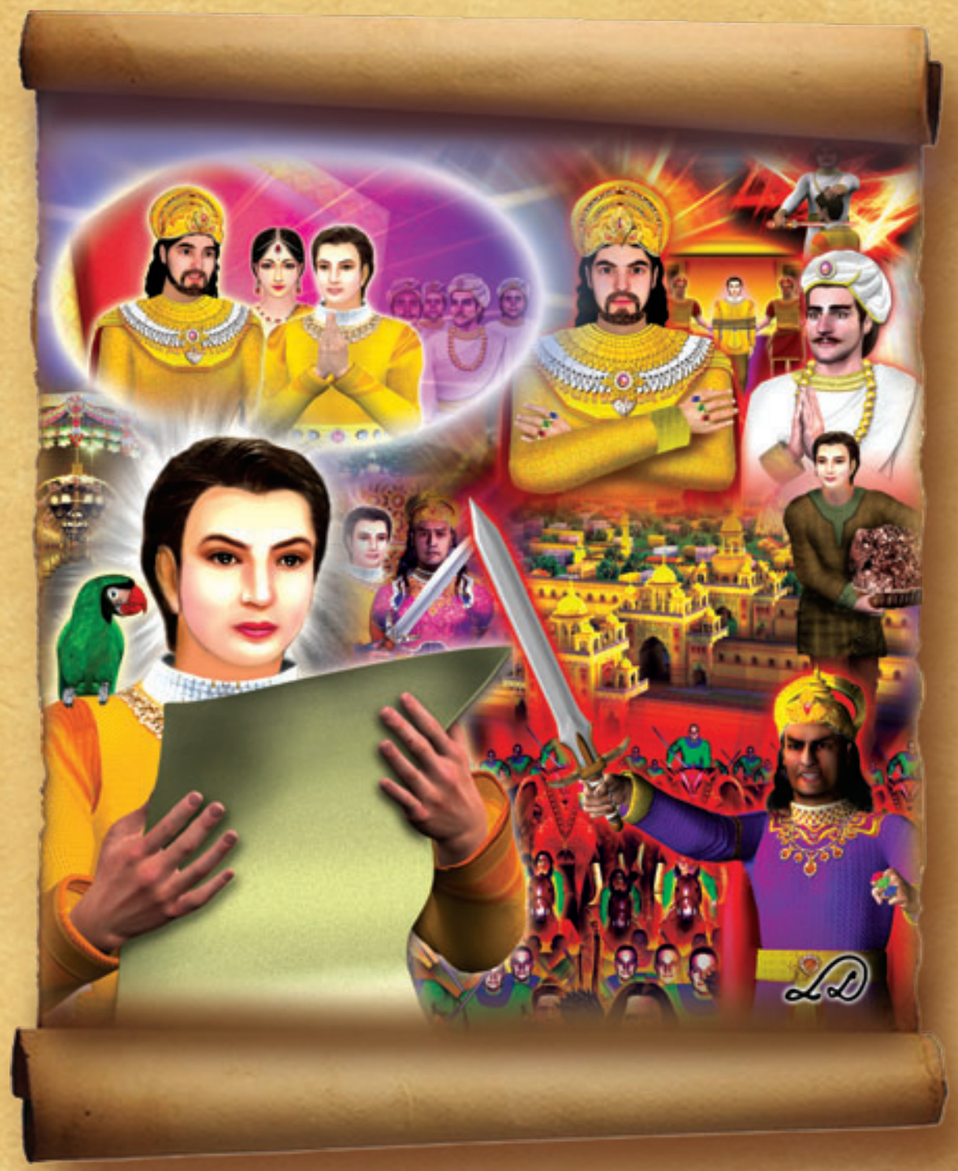

“ปัญญา”

เป็นเครื่องนำพาตนให้พ้นภัย

มโหสถเติบโตเป็นบัณฑิตหนุ่มผู้ฉลาดหลักแหลม
เป็นที่โปรดปรานของพระราชาและพระมเหสี แต่ความรุ่งโรจน์ของมโหสถ
นับวันจะยิ่งข่มรัศมีของบัณฑิตทั้งสี่ ที่อยู่มาก่อนให้อับแสงลงเรื่อย ๆ
เมื่อได้โอกาสปุโรหิตเสนกะจึงทูลยุยงพระราชา
ให้ทรงระแวงจนคิดจะฆ่ามโหสถ ทำให้มโหสถต้องหนีไปอยู่ในชนบท
แต่ในที่สุดก็มีโอกาสกลับมาแก้ข้อกล่าวหา
และใช้ปัญญาปราบอาจารย์ทั้งสี่ ให้เลิกคิดร้ายกับตนเองได้สำเร็จ
นอกจากนี้ มโหสถยังใช้สติปัญญาอันล้ำเลิศ
ช่วยให้แคว้นวิเทหรัฐรอดพ้นจากการรุกรานของพระเจ้าจุลนีแห่งปัญจาลนคร
โดยที่ประชาชนของทั้ง ๒ นคร มิต้องบาดเจ็บล้มตายแต่อย่างใด
จนทำให้เกียรติภูมิของมโหสถเลื่องลือไปทั่วทั้งชมพูทวีป

www.kalyanamitra.org

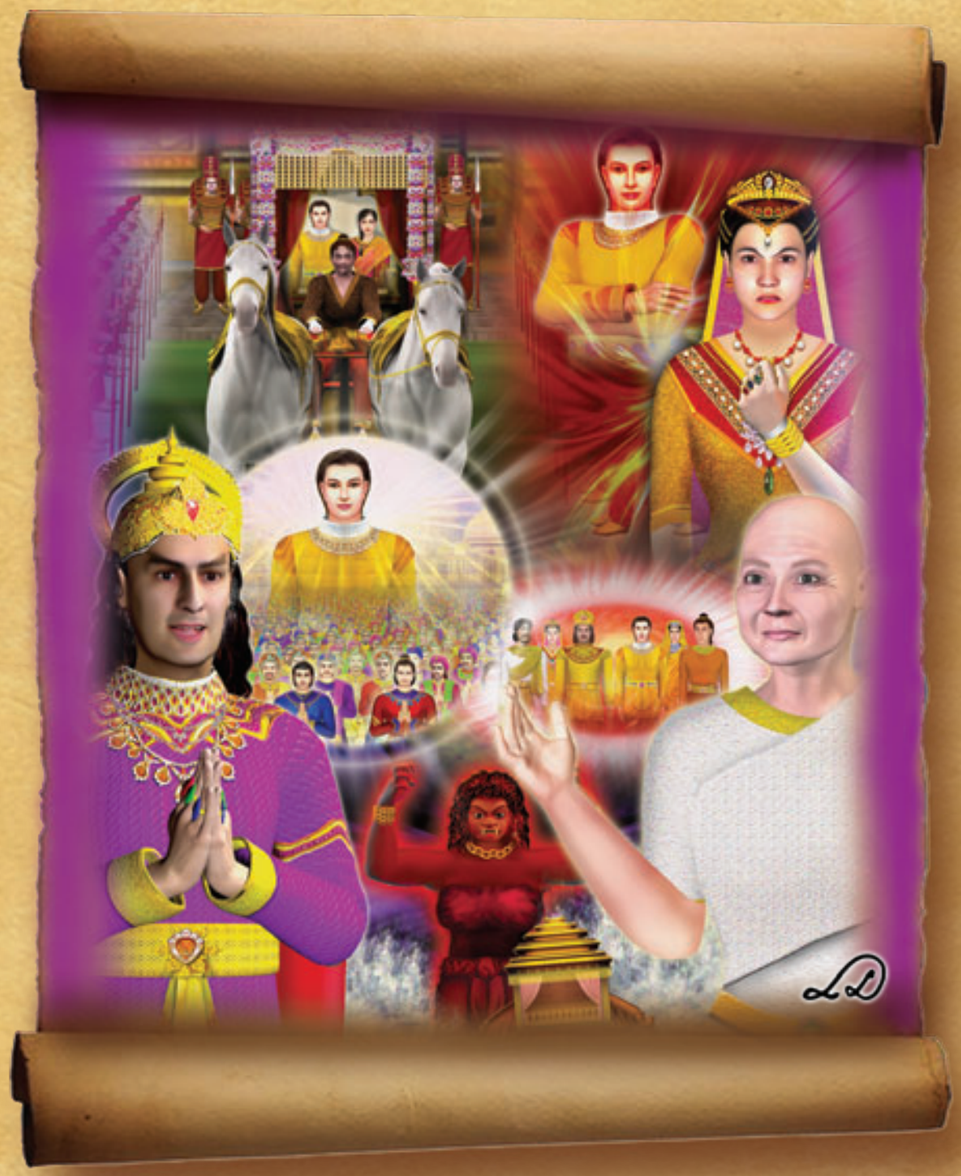

เสนาบดี

แห่งปัญจาลนคร

เมื่อพระเจ้าวิเทหราชสวรรคต มโหสถได้ทูลลาพระราชาพระองค์ใหม่
เพื่อเดินทางไปรับราชการที่ปัญจาลนคร
เนื่องจากพระเจ้าจุลนีทรงเคยขอสัญญาจากมโหสถว่า
"เมื่อพระราชาของเธอสวรรคตแล้ว ขอให้เธอมาอยู่กับฉัน"
ทั้งนี้เพราะทรงเลื่อมใสในปัญญาและคุณธรรมของมโหสถเป็นอย่างยิ่ง
แต่พระมเหสีของพระเจ้าจุลนีไม่พอพระทัยมโหสถ
เพราะพระนางทรงเคยถูกคนของมโหสถจับไปเป็นตัวประกัน
พระนางจึงทรงคิดกำจัดมโหสถ แต่ก็ไม่สำเร็จ
เพราะปริพาชิกาเถรี นักบวชประจำราชสำนักได้ออกกุศโลบาย
ให้พระเจ้าจุลนีประกาศคุณความดีของมโหสถให้ขจรขจายไปทั่วพระนคร
ท้ายที่สุด ทรงแต่งตั้งมโหสถเป็นเสนาบดีมีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง
เสมือนพระราชา และดำรงตำแหน่งเสนาบดีไปจนตลอดชีวิต

www.kalyanamitra.org

ภูริทัตนาคราช
ผู้ยิ่งด้วยศีลบารมี

พระชาติที่ ๖

ภูริทัตชาดกเป็นประวัติการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ในพระชาติที่ทรงบำเพ็ญศีลบารมีอย่างเด่นชัด
ศีลบารมี คือ การสำรวมกาย วาจา ใจ ให้สงบเรียบร้อย
มีความอดทน อดกลั้น เพื่องดเว้นจากการทำความชั่ว
โดยมีคุณธรรม คือ หิริ โอตตัปปะ เป็นสิ่งควบคุม
ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์ภูริทัตนาคราชได้บำเพ็ญศีลบารมีอย่างยิ่งยวด
ยอมทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสและยอมสละได้แม้แต่ชีวิตของตนเอง
แต่ไม่ยอมผิดศีล การบำเพ็ญศีลบารมีของภูริทัตนาคราช
จึงเข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมทำชั่ว”** นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

นาคราชโพธิสัตว์

ผู้ทรงอรรถและธรรม

ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นพญานาคชื่อว่า “ทัตตะ”
เป็นโอรสของพญานาคราชธตรฐ ผู้ปกครองเหล่านาคในลุ่มน้ำยมุนา
และมีพระมารดาเป็นมนุษย์ คือ พระนางสมุทชา
ผู้เป็นพระธิดาของพระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์เมืองพาราณสี
ทัตตนาคราชเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยปัญญาอันชาญฉลาดเลื่องลือระบือไกล
แม้กระทั่งท้าวสักกะ (พระอินทร์) จอมเทพผู้ปกครองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
ยังทรงยกย่อง และทรงบูชาพระโพธิสัตว์ด้วยของหอมและดอกไม้ทิพย์
พร้อมทั้งทรงขนานนามให้ใหม่ว่า “ภูริทัต”

www.kalyanamitra.org

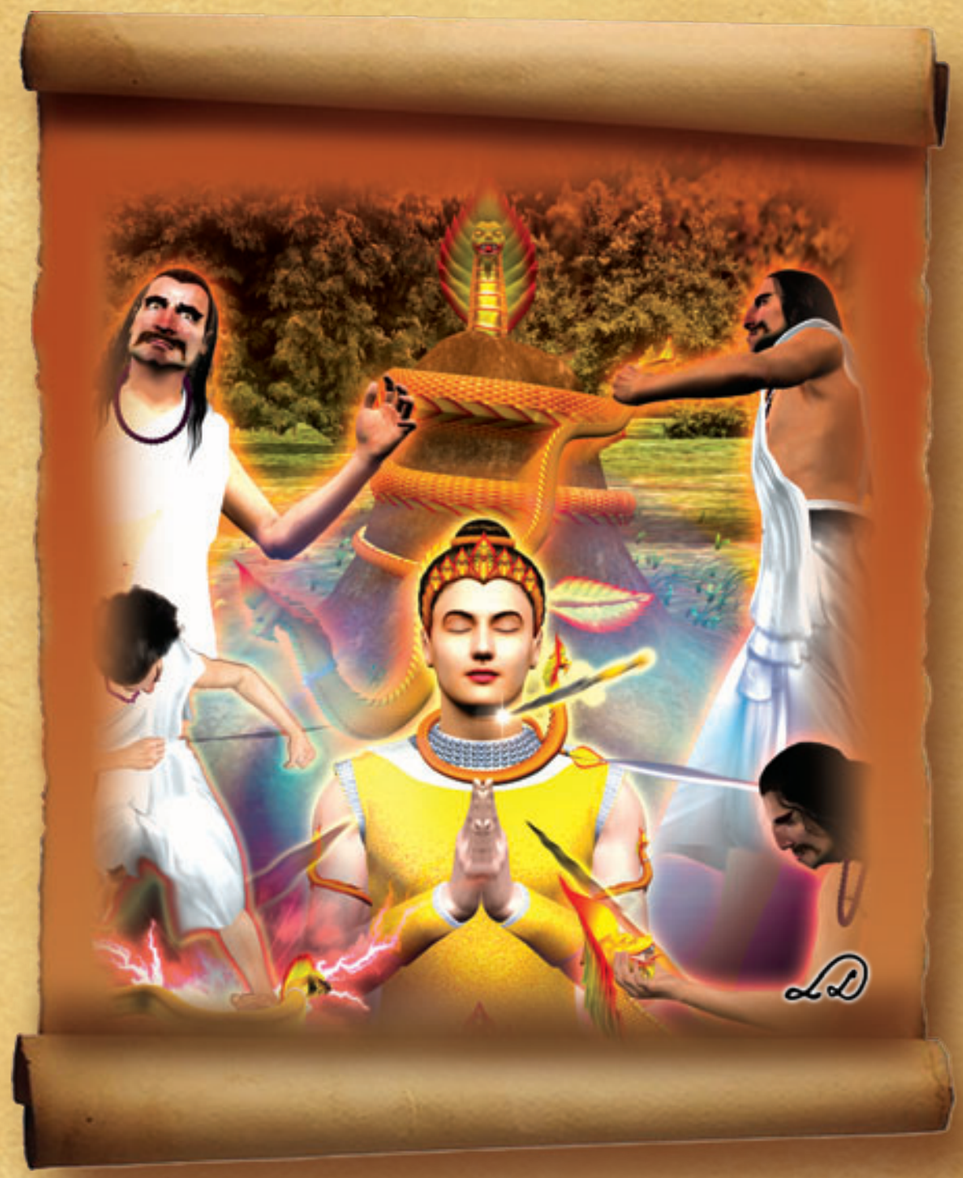

ยอมสละชีวา

เพื่อรักษาศีลให้บริบูรณ์

เมื่อภูริทัตไปเยือนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้เห็นสมบัติอันโอฬารของท้าวสักกะ
จึงคิดว่า “สมบัติทิพย์เหล่านี้ ล้วนบังเกิดขึ้นด้วยบุญทั้งสิ้น”
จึงเร่งสร้างบุญโดยการถืออุโบสถศีล เพื่อจะได้พ้นไปจากสภาพของนาค
ที่ต้องใช้ท้องเลื้อยไปมา และจะได้ไปเกิดในภพดาวดึงส์
แต่ภูริทัตถูกยั่วยวนจากเหล่านางนาค
จึงต้องหลีกขึ้นมาถือศีลอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยมุนา
วันหนึ่งขณะกำลังจำศีลอยู่ ถูกหมองูชื่ออาลัมพายน์จับตัวไป
แสดงฤทธิ์ให้คนดูเพื่อแลกเงิน เช่น ขยายตัวให้ใหญ่ขึ้น หดตัวให้เล็กลง
แผ่พังพาน หายตัว ฯลฯ แม้ว่าภูริทัตมีฤทธิ์เดชมากมายเพียงแค่ลืมตามอง
หมองูก็จะกลายเป็นขี้เถ้าไปในทันที แต่ภูริทัตกลับยอมถูกทรมานแสนสาหัส
โดยไม่ทำร้ายใคร เพื่อรักษาศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์

www.kalyanamitra.org

สู่เทวโลกสมปรารถนา

ด้วยศีลบารมี

ฝ่ายพระเจ้าพาราณสี เมื่อทรงได้ยินข่าวว่ามีหมองูจับพญานาคได้
จึงทรงรับสั่งให้หมองูอาลัมพายน์นำพญานาคมาแสดงต่อหน้าพระพักตร์
ซึ่งในขณะนั้นเอง สุทัสสนนาคราช พระเชษฐา (พี่ชาย) ของภูริทัต
ได้แปลงร่างเป็นดาบสมาช่วยเอาไว้ได้ และเปิดเผยฐานะที่แท้จริงของพญานาคทั้งสอง
ว่าเป็นพระนัดดา (หลาน) ของพระเจ้าพาราณสีนั่นเอง
เป็นเหตุให้หมู่ญาติทั้งหลายทั้งในโลกมนุษย์และในนาคพิภพได้กลับมาพบกันอีกครั้ง
ส่วนภูริทัตนาคราชยังคงหาโอกาสไปบำเพ็ญศีลบารมีในโลกมนุษย์อยู่เสมอ
เมื่อสิ้นชีวิตได้ไปบังเกิดในสวรรค์สมดังปรารถนา

www.kalyanamitra.org

พระจันทกุมาร
ผู้ยิ่งด้วยขันติบารมี

พระชาติที่ ๗

จันทกุมารชาดกเป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงบำเพ็ญขันติบารมีอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
ขันติบารมี หมายถึง ความอดทนที่จะชำระกิเลสในตัว
เป็นคุณธรรมที่รักษาใจให้เป็นปกติ ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาที่เกิดขึ้น
ตลอดจนไม่หวั่นไหวต่อคำสรรเสริญและนินทา เหมือนดั่งแผ่นดิน
ที่ผู้คนทิ้งสิ่งของทั้งสะอาดและสกปรกลงมา แต่แผ่นดินก็ไม่เคยขัดเคือง
ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์ทรงบังเกิดเป็น “พระจันทกุมาร”
ทรงบำเพ็ญขันติบารมีด้วยความอดทนอย่างไม่มีขีดจำกัด
ยอมสละตนเองเพื่อช่วยผู้อื่นให้พ้นภัย การสร้างขันติบารมีของพระองค์
จึงเข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมแพ้”** คือ ไม่ยอมแพ้ต่อความชั่วนั่นเอง

www.kalyanamitra.org

อุปราช

ผู้ผดุงความยุติธรรม

พระจันทกุมารเป็นพระโอรสของพระเจ้าเอกราช และพระนางจันทาเทวี
แห่งเมืองปุปผวดี ทรงเป็นอุปราชผู้ปรีชาสามารถ
และมีน้ำพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตา จึงเป็นที่รักของประชาชนทั้งเมือง
อยู่มาวันหนึ่ง พระจันทกุมารได้นำคดีที่ขัณฑหาลพราหมณ์ตัดสินอย่างไม่เป็นธรรม
มาตัดสินใหม่ด้วยความยุติธรรม จนกระทั่งเป็นที่สรรเสริญของชาวเมือง
พระราชบิดาจึงทรงมอบหมายหน้าที่ตัดสินคดีให้แก่พระจันทกุมารนับตั้งแต่บัดนั้น
ทำให้ขัณฑหาลพราหมณ์ ผู้เคยมีอำนาจตัดสินคดีไม่พอใจมาก
เพราะต้องเสียผลประโยชน์จากการรับสินบน
พราหมณ์จึงรอคอยโอกาสที่จะล้างแค้นพระจันทกุมาร

www.kalyanamitra.org

บำเพ็ญขันติบารมี

แม้ชีวีจะดับสูญ

วันหนึ่งพระเจ้าเอกราชทรงพระสุบิน (ฝัน) เห็นดาวดึงส์เทวโลกอันงดงามอลังการ
เมื่อตื่นจากบรรทมทรงปรารถนาที่จะไปสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
จึงตรัสถามวิธีไปสวรรค์จากพราหมณ์ พราหมณ์ผู้รอคอยโอกาส
จะแก้แค้นพระจันทกุมาร จึงทูลหลอกว่าจะไปสวรรค์ได้ต้องบูชายัญ
โดยให้ตัดพระเศียร (ศีรษะ) ของพระจันทกุมาร พระธิดา พระมเหสี เศรษฐี
ช้าง ม้า และโค มาเป็นเครื่องเซ่นสรวง พระราชาจึงรับสั่งให้ทำตามนั้น
ฝ่ายพระจันทกุมารแม้ความตายกำลังจะมาถึงก็ทรงอดทนไม่ทรงตอบโต้
ทั้ง ๆ ที่ทรงมีกำลังไพร่พลมากพอที่จะเอาชนะได้
ทรงบำเพ็ญขันติบารมีด้วยความอดทนอย่างไม่มีขีดจำกัด
ไม่โกรธเคืองศัตรูผู้มุ่งร้าย แต่จะทรงยอมเป็นทาสรับใช้ศัตรูตลอดชีวิต
และยอมสละชีวิตเพื่อช่วยผู้อื่นให้พ้นภัย

www.kalyanamitra.org

ชัยชนะ

ของขันติบารมีอันยิ่งยวด

เมื่อเริ่มพิธีบูชายัญ ขัณฑหาลพราหมณ์หยิบดาบ
และจะเดินเข้าไปตัดพระศอ (คอ) ของพระจันทกุมาร
ขณะนั้นพระนางจันทาเทวี ทรงตั้งจิตอธิษฐานต่อเทวดา เพื่อช่วยเหลือพระราชโอรส
เป็นเหตุให้ท้าวสักกะทรงมิอาจอยู่นิ่งเฉย เสด็จมากลางอากาศ
พร้อมค้อนเหล็กที่มีไฟลุกโพลง ส่วนพระหัตถ์อีกข้างหนึ่งถือพระขรรค์เพชร
ท้าวสักกะทรงขู่พระราชาให้ปล่อยคนและสัตว์ทั้งหมด พระราชาทรงยอมทำตามโดยดี
จากนั้นชาวเมืองจึงพากันรุมประชาทัณฑ์พราหมณ์ชั่วจนตาย
ส่วนพระราชาถูกชาวเมืองเนรเทศ
แล้วกราบทูลเชิญพระจันทกุมารขึ้นครองราชสมบัติแทนสืบไป

www.kalyanamitra.org

มหาพรหมนารทะ
ผู้ยิ่งด้วยอุเบกขาบารมี

พระชาติที่ ๘

นารทชาดก (นา-ระ-ทะ-ชา-ดก)
คือ ประวัติการสร้างบารมีในอดีตชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ขณะที่ทรงบำเพ็ญอุเบกขาบารมีอย่างยิ่งยวด ด้วยการวางเฉย
ไม่ยินดียินร้าย ไม่หวั่นไหว และเอนเอียงต่อสิ่งที่มากระทบ
อันได้แก่ ความสุข ความทุกข์ ความดีใจ ความเสียใจ เป็นต้น
ในพระชาตินี้ มหาพรหมนารทะบำเพ็ญอุเบกขาบารมีเหมือนดั่งแผ่นดิน
ที่วางเฉยต่อสิ่งที่มาราดรด ไม่ว่าสิ่งนั้นจะสะอาดหรือสกปรกเพียงใดก็ไม่หวั่นไหว

www.kalyanamitra.org

พระราชา

ผู้ทรงเป็นมิจฉาทิฐิ

พระเจ้าอังคติราชแห่งแคว้นวิเทหรัฐ แต่เดิมทรงเป็นพระราชาผู้ทรงธรรม
ทรงปกครองไพร่ฟ้าประชาชนให้เป็นสุขโดยถ้วนหน้า
เพราะทรงได้รับการปลูกฝังจากพระราชบิดา
ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ให้ประพฤติธรรม ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ
อยู่มาวันหนึ่งอำมาตย์คนหนึ่งซึ่งเป็นคนพาล มีมิจฉาทิฐิ
ทูลแนะนำให้พระองค์ไปฟังคำสอนจากนักบวชชีเปลือย ชื่อคุณชีวก (คุ-นะ-ชี-วะ-กะ)
ที่สอนผิด ๆ ว่า บุญ บาปไม่มี โลกหน้าไม่มี ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ครูอาจารย์ไม่มีพระคุณ
ทำให้พระเจ้าอังคติราชกลายเป็นผู้มีมิจฉาทิฐิ ทรงละทิ้งโอวาทของพระราชบิดา
แล้วหันมาแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลินในชีวิต โดยไม่คำนึงถึงบาปบุญใด ๆ

www.kalyanamitra.org

แม้สามารถระลึกชาติ
ก็มิอาจโปรดพระราชบิดา

พระเจ้าอังคติราชทรงมีพระราชธิดาพระนามว่า รุจาราชกุมารี พระนางทรงสามารถระลึกชาติย้อนหลังได้ถึง ๑๔ ชาติ เพราะผลบุญจากการทำสมาธิภาวนาในอดีต และเมื่อทรงทราบสาเหตุที่ทำให้พระราชบิดาทรงเปลี่ยนไป พระราชธิดาจึงทรงแสดงธรรม เพื่อโปรดพระราชบิดาให้ละทิ้งความเชื่อผิด ๆ โดยทรงระลึกชาติของพระนางเอง และของผู้อื่นหลายคน และทรงนำมาเล่าให้พระราชบิดาฟัง เพื่อชี้ให้ทรงเห็นว่า "โลกหน้านั้นมีอยู่จริง บุญ บาป มีจริง ใครทำกรรมใดไว้ ย่อมได้รับผลแห่งกรรมนั้น" แต่ก็ยังมิอาจเปลี่ยนพระทัยของพระราชบิดาได้ จึงทรงตั้งจิตอธิษฐานให้มีสมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรมมาช่วยแก้ไขเหตุการณ์นี้

www.kalyanamitra.org

กำราบมิจฉาทิฐิ
ด้วยอุเบกขาบารมี

คำอธิษฐานนั้นดังไปถึงทิพยโสต (หูทิพย์) ของมหาพรหมนารทะ ท่านจึงจำแลงองค์เป็นนักบวชเหาะมาปรากฏอยู่เบื้องหน้าพระราชา แม้ว่าทรงเห็นนักบวชเหาะมา พระราชายังไม่ทรงเชื่อว่านรกสวรรค์มีจริง ทรงพูดจากวนโมโหต่าง ๆ เช่น ทรงกล่าวว่า การที่มหาพรหมเหาะได้นั้นเป็นเรื่องของธรรมชาติ และยังทรงขอยืมเงินจากมหาพรหม ๕๐๐ กหาปณะ ถ้าชาติหน้ามีจริงจะใช้คืน ๑,๐๐๐ กหาปณะ ฯลฯ แล้วยังดูหมิ่นว่ามหาพรหมเป็นคนเขลาอีกด้วย แต่มหาพรหมนารทะทรงเปี่ยมด้วยอุเบกขา ทรงวางเฉยต่อวาจาอันไม่น่าพอใจ และทรงแสดงธรรมต่อไปด้วยจิตเมตตา ในที่สุดก็สามารถทำให้พระราชาทรงหวาดกลัวภัยในนรก หันมาประพฤติธรรมด้วยการถือศีลและหมั่นให้ทานไปจนตลอดพระชนม์ชีพ

www.kalyanamitra.org

วิธุรบัณฑิต
ผู้ยิ่งด้วยสัจบารมี

พระชาติที่ ๙

วิธุรชาดกเป็นเรื่องในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
ในการบำเพ็ญสัจบารมี ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์ทรงเกิดเป็นวิธุรบัณฑิต
ผู้บำเพ็ญสัจบารมี จนปรากฏเด่นชัดยิ่งกว่าพระชาติใด ๆ
คำว่า “สัจจะ” คือ ความจริง ความซื่อตรง คนที่มีสัจจะ คือ คนที่พูดอย่างไร
ทำอย่างนั้น เป็นคนที่ไว้วางใจได้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
วิธุรบัณฑิตเป็นผู้ที่ยึดมั่นในสัจจะชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
โดยไม่หวั่นไหวว่าจะต้องเผชิญกับสิ่งใดบ้าง
การสร้างสัจบารมีของพระโพธิสัตว์
ในพระชาตินี้ จึงเข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมคด”** นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

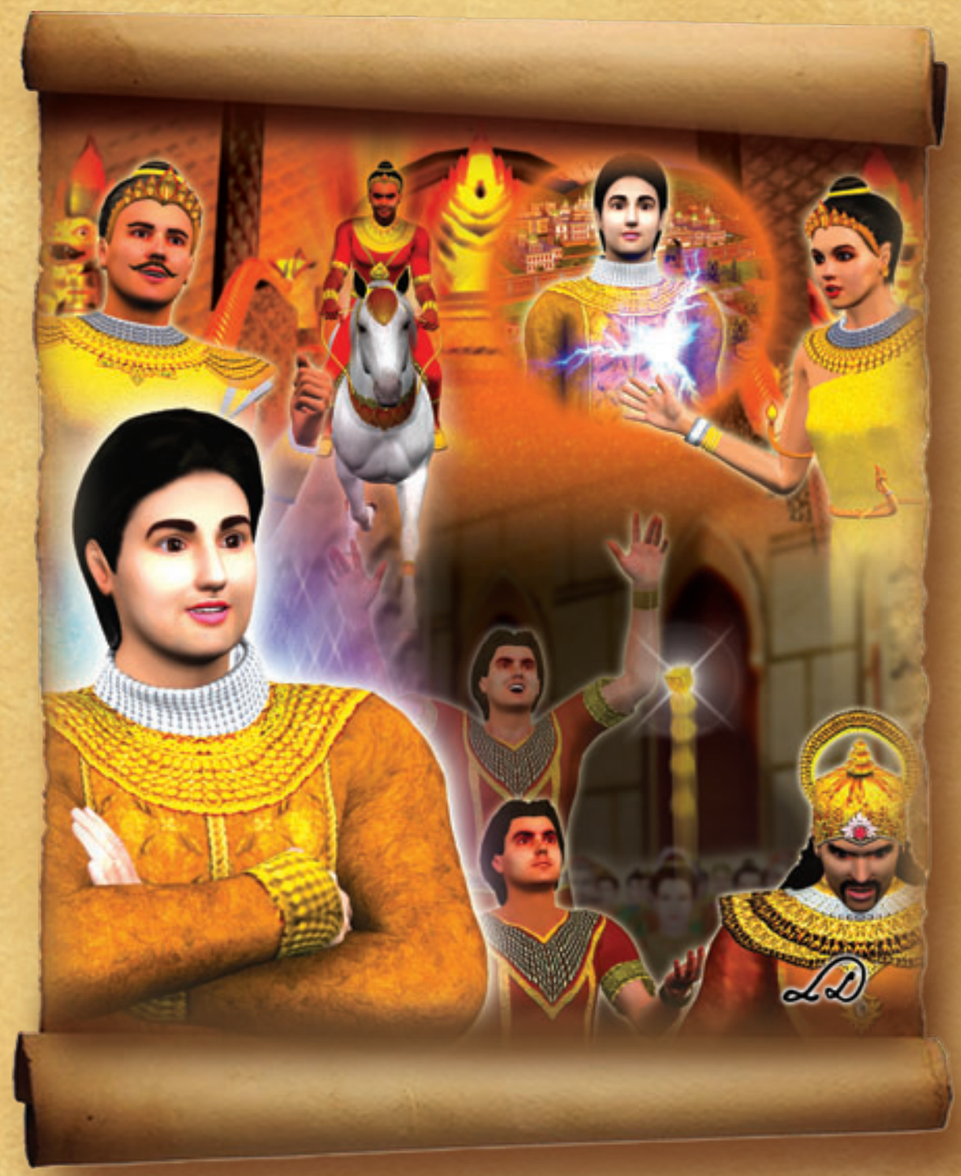

หัวใจของมหาบัณฑิต

ผู้เรืองปัญญา

วิธุรบัณฑิตเป็นราชบัณฑิตของพระเจ้าธนัญชัยโกรัพยราช แห่งอินทปัตถ์นคร
ชื่อเสียงของท่านโด่งดังไปไกลในหมู่ของมนุษย์และเทวดา
ทำให้พระนางวิมาลา มเหสีของท้าววรุณนาคราชปรารถนาจะฟังธรรมจากท่าน
พระนางทรงแกล้งป่วย และบอกพระสวามีว่าอยากเสวยหัวใจวิธุรบัณฑิต
ท้าววรุณนาคราชจึงทรงรับสั่งให้ปุณณกยักษ์ไปนำหัวใจวิธุรบัณฑิต
มาด้วยวิธีที่ชอบธรรม ปุณณกยักษ์แปลงร่างเป็นชายหนุ่ม
ไปท้าพนันสกากับพระเจ้าธนัญชัย
โดยใช้แก้วมณีวิเศษและม้าอาชาไนยเป็นเดิมพัน
ส่วนพระเจ้าธนัญชัยใช้พระราชทรัพย์ทั้งหมดเป็นเดิมพัน
ยกเว้นตัวพระองค์เอง พระมเหสี และราชบัลลังก์
สุดท้ายพระราชาทรงพ่ายแพ้ ชายหนุ่ม (ปุณณกยักษ์)
ขอตัววิธุรบัณฑิตเป็นสินพนัน แต่พระราชาไม่ทรงยอมให้

www.kalyanamitra.org

บัณฑิตแม้ยามมีภัย

ไม่ยอมทิ้งสัจจะ

พระเจ้าธนัญชัยทรงกล่าวว่า “วิธุรบัณฑิตไม่ใช่ทรัพย์
แต่เป็นดั่งชีวิตจิตใจของเรา เปรียบเสมือนตัวเราเอง ให้ไม่ได้”
แต่ด้วยความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในสัจจะชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
วิธุรบัณฑิตจึงพูดความจริงว่า “ตัวเราเป็นทาสของพระราชา
เมื่อจะพระราชทานเราให้เป็นสินพนัน ก็พระราชทานได้โดยชอบธรรม”
พระราชาทรงเสียดายวิธุรบัณฑิตมาก รับสั่งว่าจะให้คนไปลอบฆ่าชายหนุ่มเสีย
แต่วิธุรบัณฑิตทูลคัดค้าน และขอให้ทรงยึดมั่นในสัจจะ
อีก ๓ วันต่อมา ชายหนุ่มผู้นั้นสั่งให้วิธุรบัณฑิต
จับหางม้าแล้วพาเหาะทะยานขึ้นบนท้องฟ้าหายไป
เมื่อถึงกาฬาคิรีบรรพต ปุณณกยักษ์จึงเริ่มลงมือฆ่าวิธุรบัณฑิตเพื่อควักเอาหัวใจ
แต่วิธุรบัณฑิตมีบุญมาก ยักษ์จะใช้วิธีการใดก็ไม่อาจฆ่าได้

www.kalyanamitra.org

ยึดมั่นสัจวาจา

มนุษย์เทวาต่างชื่นชม

หลังจากที่วิธุรบัณฑิตสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว
จึงทราบว่า หัวใจที่พระนางวิมาลาทรงปรารถนา ที่จริงก็คือ ปัญญาของตนนั่นเอง
จากนั้นได้แสดงธรรมจนยักษ์รู้ผิดชอบชั่วดีและจะปล่อยให้ท่านเป็นอิสระ
แต่วิธุรบัณฑิตยังยืนยันที่จะไปเฝ้าพระนางวิมาลาเพื่อแสดงธรรม
เมื่อถึงนาคพิภพ ท้าววรุณนาคราชตรัสถามว่า “ปุณณกยักษ์ได้ตัวท่านมาด้วยวิธีใด”
วิธุรบัณฑิตทูลตอบว่า “ปุณณกยักษ์เล่นสกาชนะพระราชา จึงได้ตัวข้าพระองค์มา”
ท้าววรุณนาคราชทรงชื่นชมอย่างยิ่ง ทรงดำริว่า “ท่านผู้นี้เป็นผู้รักษาสัจจะ
หากท่านกล่าวว่าถูกยักษ์จับตัวมาโดยไม่ชอบธรรม เพื่อให้เราลงโทษยักษ์
แก้แค้นที่ถูกจับตัวมาก็ย่อมได้” หลังจากฟังธรรมแล้ว ทั้ง ๒ พระองค์ ทรงปลื้มปีติ
เป็นอย่างยิ่ง จากนั้นทรงให้ยักษ์นำวิธุรบัณฑิตกลับไปยังอินทปัตถ์นคร
ก่อนจากกันยักษ์ได้มอบแก้วมณีอันล้ำค่าให้ท่านด้วยความเลื่อมใส
พระราชาและชาวเมืองที่ทุกข์ใจในการจากไปของวิธุรบัณฑิต
ต่างก็ดีใจเป็นอย่างยิ่งที่ท่านกลับมา

www.kalyanamitra.org

พระเวสสันดร
ผู้ยิ่งด้วยทานบารมี

พระชาติที่
๑๐

เวสสันดรชาดกเป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงบำเพ็ญทานบารมีอย่างยิ่งยวด
ในพระชาตินี้ทรงบริจาคมหาทานอันยิ่งใหญ่
มีอะไรก็ทรงสละให้ผู้อื่นได้หมด แม้กระทั่งบุตร ภรรยา
การบริจาคของพระองค์เปรียบเสมือนหม้อที่คว่ำ เพื่อให้น้ำไหลออกจนหมด
ไม่เหลือแม้เพียงหยดเดียว นิสัยรักการให้ทานนี้
ทรงสั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน จนกระทั่งในภพชาตินี้
พระองค์ทรงบังเกิดมาเป็น “นักให้บันลือโลก” ที่สร้างมหาทานบารมี
นับตั้งแต่วันแรกที่ประสูติไปจนตลอดพระชนม์ชีพ การสร้างทานบารมี
ของพระโพธิสัตว์ในพระชาตินี้ จึงเข้าทำนองว่า **“ยอมตาย ไม่ยอมหวง”** นั่นเอง

www.kalyanamitra.org

ทรงบังเกิดมา

เพื่อสร้างทานบารมี

พระเวสสันดรทรงเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสัญชัยและพระนางผุสดีแห่งแคว้นสีพี
เมื่อแรกประสูติพระกุมารทูลขอทรัพย์จากพระมารดาเพื่อให้ทานทันที
ครั้นทรงเจริญวัยและได้สืบทอดราชสมบัติจากพระราชบิดา
พระเวสสันดรทรงสั่งให้ตั้งโรงทานถึง ๖ แห่ง ทั่วทั้งพระนคร
และทรงสละพระราชทรัพย์ ๖๐๐,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อบริจาคทานทุกวัน
กระทั่งวันหนึ่ง ทรงพระราชทานช้างเผือกมงคลปัจจัยนาคให้แก่คณะปุโรหิต
จากแคว้นกาลิงครัฐ เพื่อช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งในแคว้นนั้น
ช้างปัจจัยนาคนี้มีอานุภาพมาก สามารถบันดาลให้ฝนตก
และทำให้ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ได้ ชาวเมืองสีพีไม่พอใจอย่างรุนแรง
ที่ทรงพระราชทานช้างเผือกแก่แคว้นอื่น
จนพระราชบิดาต้องทรงเนรเทศพระเวสสันดรออกจากแว่นแคว้น

www.kalyanamitra.org

มหาทานอันยิ่งยวด

ของพระบรมโพธิสัตว์

พระเวสสันดรทรงขอโอกาสบริจาคทานอีกครั้งก่อนออกเดินทาง
โดยทรงกระทำ “สัตตสดกมหาทาน” ซึ่งเป็นการให้วัตถุทาน ๗ ชนิด ชนิดละ ๗๐๐
แก่ชาวเมืองทั้งหลาย ในวันรุ่งขึ้น ทรงพาพระนางมัทรี พระชาลี และพระกัณหา
เดินทางไปสู่เขาวงกต ระหว่างทางทรงบริจาคสิ่งของจนไม่เหลือแม้แต่รถพระที่นั่ง
แต่ด้วยความช่วยเหลือของพระยาเจตราชแห่งแคว้นเจตรัฐ
ทำให้ทุกพระองค์เดินทางถึงเขาวงกตอย่างปลอดภัย
และได้ครองเพศนักบวชอยู่ในป่านั้น ต่อมาพระเวสสันดรทรงพระราชทาน
พระชาลีและพระกัณหาแก่พราหมณ์ชูชก
และพระราชทานพระนางมัทรีแก่ท้าวสักกะที่แปลงเป็นพราหมณ์มาทูลขอ
ซึ่งการบริจาคบุตรภรรยานั้นเป็นเรื่องปกติของพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย
ผู้มุ่งจะบรรลุพระสัพพัญญุตญาณ ซึ่งเป็นการยอมเสียสละความสุขส่วนตัว
เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง

www.kalyanamitra.org

ผลแห่งความดี

ที่ปรากฏในบั้นปลาย

ต่อมา เทวดาดลใจให้ชูชกหลงทางมาถึงกรุงเชตุดร
ทำให้พระเจ้าสัญชัยทรงไถ่ตัวพระนัดดา (หลาน) ทั้งสองไว้ได้
ขณะนั้นแคว้นกาลิงครัฐส่งช้างปัจจัยนาคกลับคืนมา
ทำให้ชาวสีพีเริ่มระลึกถึงคุณความดีของพระเวสสันดร
ต่อมาพระเจ้าสัญชัยทรงรับสั่งให้จัดขบวนอิสริยยศเสด็จไปเขาวงกต
เพื่ออัญเชิญพระเวสสันดรกลับมา ครั้นเมื่อได้พบกัน
กษัตริย์ทั้งหกและเหล่าข้าราชบริพารต่างก็หมดสติล้มลง
ด้วยความรู้สึกตื้นตันอย่างสุดซึ้ง จนกระทั่งโดนหยาดฝนโบกขรพรรษา
ที่ท้าวสักกะทรงเนรมิตขึ้น ทั้งหมดจึงฟื้นคืนสติ
จากนั้น พระเวสสันดรเสด็จกลับไปครองราชย์ที่กรุงสีพี
และทรงปกครองบ้านเมืองด้วยความผาสุกจนตลอดพระชนม์ชีพ

www.kalyanamitra.org

เกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับ
ทศชาติชาดก

www.kalyanamitra.org

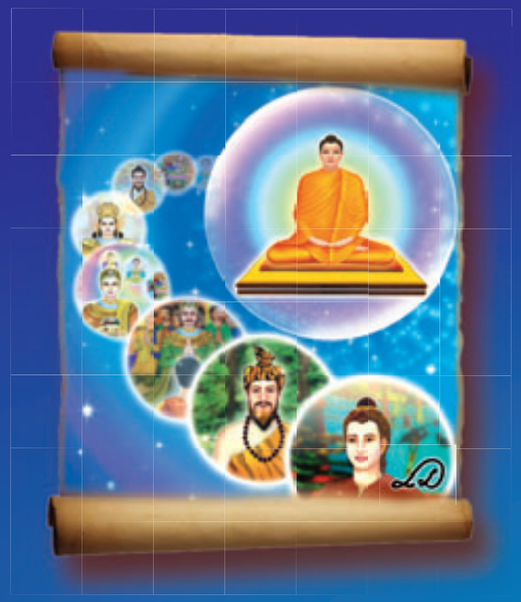

ปุจฉา

ชาดก คืออะไร ?

วิสัชนา

คำว่า ชาตก หรือ ชาดก แปลว่า ผู้เกิด
ซึ่งหมายถึง การบอกเล่าเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงเวียนว่ายตายเกิด ถือกำเนิดในชาติต่าง ๆ และได้พบปะผจญกับเหตุการณ์ทั้งดีและร้าย รวมถึงการทำความดีในรูปแบบต่าง ๆ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เรื่องราวในชาดกเป็นวิวัฒนาการแห่งการบำเพ็ญคุณงามความดีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ก็ได้ จนกระทั่งบุญบารมีเต็มเปี่ยมได้บรรลุพระสัพพัญญุตญาณในพระชาติสุดท้าย

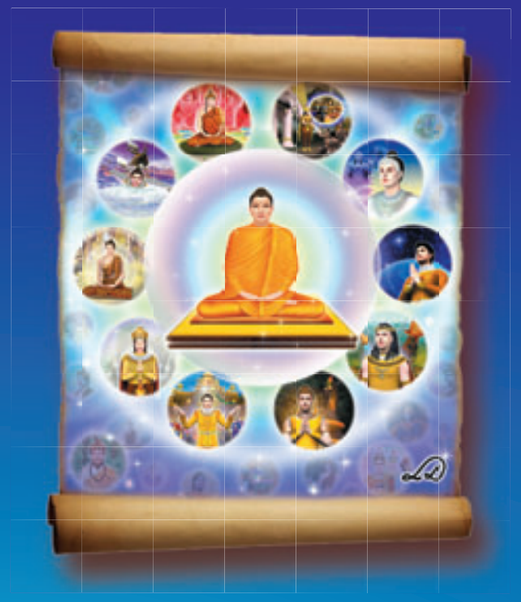

ทศชาติชาดก

พระชาติสำคัญของพระโพธิสัตว์

ชาดกที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและอรรถกถามีทั้งหมด ๕๕๐ เรื่อง มีเนื้อหาทั้งสั้นและยาว ส่วนที่เป็นเรื่องยาวมีอยู่ ๒๒ เรื่องด้วยกัน ๑๒ เรื่องแรกประพันธ์ด้วยคำฉันท์ ส่วน ๑๐ เรื่องหลังเรียกว่า มหานิบาตชาดก แปลว่า ชาดกที่ชุมนุมเรื่องใหญ่ ซึ่งเรียกขานกันมาแต่โบราณว่าทศชาติชาดก หรือพระเจ้า ๑๐ ชาตินั่นเอง

(ที่มา : พระไตรปิฎกฉบับประชาชน อ.สุชีพ ปุญญานุภาพ)

www.kalyanamitra.org

ปุจฉา

ทำไมพระเตมีย์จึงทรงแกล้ง

ทำเป็นหูหนวก เป็นใบ้ และไม่เคลื่อนไหว?

วิสัชนา

พระองค์ทรงกลัวนรกมาก..ก..ก..ก

เรื่องมีอยู่ว่าวันหนึ่งทรงได้ยินพระราชบิดาตัดสินโทษโจร จึงทรงดำริขึ้นว่า "พระราชบิดาทรงทำบาปกรรมใหญ่หลวง ต้องไปเสวยทุกข์ในนรกอย่างแน่นอน" ทรงระลึกชาติได้ว่าทรงเคยเกิดเป็นกษัตริย์ และเคยตัดสินประหารชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมาก เมื่อตายแล้วไปบังเกิดในอุสสทนรก ทนทุกข์ทรมานนานถึง ๘๐,๐๐๐ ปี ทรงดำริว่า "ต่อไปเราคงต้องสั่งประหารชีวิตผู้คนเช่นกัน แล้วก็จะไปลงนรกอีก ทำอย่างไรเราจึงจะพ้นไปจากที่นี่ได้" เทพธิดาผู้สถิตอยู่ที่พระเศวตฉัตรจึงทรงแนะนำให้แสร้งทำเป็นง่อยเปลี้ย หูหนวก เป็นใบ้ จะได้ถูกขับไล่ออกจากเมือง พระเตมีย์จึงทรงอธิษฐานว่า "เราจะทำตามคำของเทพธิดาจนกว่าความปรารถนาจะสำเร็จ" นับจากนั้นมาพระเตมีย์ก็มิได้ตรัสอะไรอีกและไม่ทรงขยับพระวรกายตลอดเวลา ๑๖ ปี จนกระทั่งพระราชบิดารับสั่งให้นายสารถีนำพระองค์ไปฝังในป่าช้าผีดิบ

๑๖ ปี ที่ทนทรมาน

ในช่วงที่พระเตมีย์ทรงแกล้งทำเป็นหูหนวก เป็นใบ้ และไม่เคลื่อนไหวนั้น พระราชบิดารับสั่งให้ทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เพราะทรงเห็นว่าพระเตมีย์ยังมีพระวรกายทุกส่วนสมบูรณ์ดี จึงทรงมีความหวังว่าพระเตมีย์จะเคลื่อนไหวได้เหมือนคนปกติ มีอยู่ ๒ ครั้ง ที่รับสั่งให้ทดสอบพระเตมีย์ด้วยไฟ

ครั้งแรกรับสั่งให้นำพระเตมีย์ไปไว้ในเรือนที่มุงด้วยใบตาลแล้วจุดไฟเผา แม้จะร้อนเพียงใดแต่พระเตมีย์ยังคงบรรทมนิ่ง ไม่หวั่นไหว อีกครั้งหนึ่งรับสั่งให้เอาไฟมาสุมใต้พระแท่นที่บรรทม คล้าย ๆ ย่างไก่ ทรงร้อนไปทั่วพระสรีระ ครั้งนี้พระเตมีย์ทรงทรมานแสนสาหัสกว่าครั้งใด ๆ แต่ก็มิได้ขยับพระองค์เลย ทรงอดทนต่อการทดสอบต่าง ๆ นานาเป็นเวลาถึง ๑๖ ปี ในที่สุดก็ได้ออกบวช

เพื่อหนีทุกข์ภัยจากการตกนรกสมปรารถนา

www.kalyanamitra.org

ปุจฉา

ทำไมพระมเหสีของท้าววรุณนาคราช อยากเสวยหัวใจวิธุรบัณฑิต ??

วิสัชนา

พระนางวิมลาเทวี พระมเหสีของท้าววรุณนาคราชทรงเห็นแก้วมณีที่ประดับพระศอของท้าววรุณนาคราชหายไป จึงทูลถามขึ้นว่า "ข้าแต่พญานาคราช แก้วมณีที่พระศอของพระองค์หายไปไหนเพคะ" ท้าววรุณนาคราชตรัสว่าทรงได้ฟังธรรมจากวิธุรบัณฑิตแล้วเกิดความเลื่อมใสจึงถอดแก้วมณีมอบให้เพื่อบูชาธรรม พระนางวิมลาเทวีทรงปรารถนาจะได้ฟังธรรมบ้าง ทรงดำริว่าการที่จะเชิญวิธุรบัณฑิตมายังนาคพิภพคงเป็นไปไม่ได้ จึงทรงแสร้งประชวรหนักและตรัสว่าปรารถนาที่จะได้ลิ้มรสหัวใจของวิธุรบัณฑิต พญานาคราชเกรงว่าพระมเหสีจะสวรรคต จึงรับสั่งให้ปุณณกยักษ์ไปนำวิธุรบัณฑิตมา

เมื่อวิธุรบัณฑิตมาถึงนาคพิภพ พระนางวิมลาเทวีทรงมีพระทัยยินดีเป็นอย่างยิ่ง หลังจากนั้นทั้ง ๒ พระองค์ ได้ฟังธรรมและตรัสถามปัญหาต่าง ๆ จากวิธุรบัณฑิต วิธุรบัณฑิตได้กล่าวถึงผลบุญที่ทำให้พระนางวิมลาเทวีได้มาเสวยทิพยสมบัติในนาคพิภพ และแนะนำให้พระนางสร้างบุญกุศลเพิ่มขึ้น โดยให้มีความเมตตาต่อนาคทุกตนและไม่มีจิตคิดประทุษร้ายต่อใคร ๆ ซึ่งจะทำให้มีความสุขในการครองวิมานไปจนหมดอายุขัย และในภพเบื้องหน้าจะได้บังเกิดในเทวโลกซึ่งสูงกว่านาคพิภพนี้

จากนั้นท้าววรุณนาคราชตรัสว่า "การที่เราทั้งสองต้องการหัวใจของท่านก็คือต้องการฟังธรรมอันเกิดจากปัญญาของท่านนั่นเอง เราจึงได้สั่งปุณณกยักษ์ว่าให้นำหัวใจของท่านมาโดยชอบธรรม คือมิต้องการให้ท่านบอบช้ำ หรือสิ้นใจไปในระหว่างทาง ในวันนี้เราทั้งสองปลื้มปีติเป็นอย่างยิ่งที่ได้ฟังธรรมอันไพเราะจากท่าน เราจะส่งท่านกลับไปยังอินทปัตถ์นครอย่างปลอดภัย"

www.kalyanamitra.org

คิดอะไรไม่ออก ต้องบอกมโหสถ !!

เมื่ออายุเพียง ๗ ขวบ มโหสถมีชื่อเสียงร่ำลือไปไกลว่ามีสติปัญญาและไหวพริบเป็นเลิศ พระเจ้าวิเทหราชรับสั่งให้ทดสอบปัญญาของมโหสถด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา แต่มโหสถก็แก้ไขปัญหาได้ทุกครั้ง จนในที่สุดพระราชาทรงรับมโหสถเข้าไปอยู่ในราชสำนักได้สำเร็จ

ครั้งหนึ่งทรงทดสอบปัญญาของมโหสถโดยให้ราชบุรุษนำแก้วมณีที่ภายในมีรูเป็นเกลียวถึง ๘ เกลียว เดิมในรูมีด้ายร้อยอยู่ ต่อมาด้ายเปื่อยใช้การไม่ได้ พระราชาจึงรับสั่งให้ชาวปาจีนยวมัชฌคามร้อยด้ายใหม่ ถ้าหากทำไม่สำเร็จจะต้องโดนปรับสินไหม ๑,๐๐๐ กหาปณะ ชาวบ้านต่างทดลองใช้ด้ายสอดเข้าไปในรูของแก้วมณี แต่ทำไม่สำเร็จ เมื่อคิดอะไรไม่ออกก็พากันไปบอกให้มโหสถช่วย มโหสถเอาน้ำผึ้งหยอดเข้าไปในรูของดวงแก้ว เอาด้ายขนสัตว์สีทองที่ได้รับพระราชทานมาฟั่นให้เป็นเกลียวเสมอกัน ชุบปลายด้ายนั้นด้วยน้ำผึ้ง แล้วแหย่เข้าไปในรูของดวงแก้วเล็กน้อย

จากนั้น นำไปวางไว้บริเวณรังมดที่ชอบกินน้ำหวาน พวกมดชวนกันตั้งขบวนคืบคลานเข้าไปในรูแก้วมณี พอเจอด้ายเก่าซึ่งขวางทางเดินก็กัดกินเรื่อยไปจนตลอดทาง เมื่อกินด้ายเก่าซึ่งชุ่มไปด้วยน้ำผึ้งหมดแล้ว ปลายด้ายเส้นใหม่ก็ค่อย ๆ ถูกดึงเข้าไปแทนที่จนกระทั่งไปโผล่อีกทางหนึ่ง มโหสถไม่รอช้ารีบดึงปลายด้ายออกมาแล้วขมวดปมไว้ทั้ง ๒ ด้าน จากนั้นจึงมอบดวงแก้วให้กับตัวแทนชาวบ้านให้นำไปถวายพระราชา

เห็นไหมว่ามโหสถฉลาดมาก ๆ ถ้าน้อง ๆ อยากฉลาดก็ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพิ่มพูนสติปัญญา และนั่งสมาธิเยอะ ๆ ก็จะทำให้ฉลาดมากขึ้น ผู้มีปัญญานอกจากจะทำให้ตนเองมีความเจริญได้แล้ว ยังทำประโยชน์ให้กับคนอื่นได้ด้วย

www.kalyanamitra.org

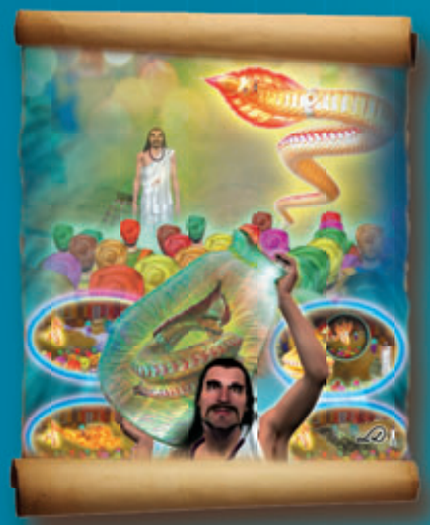

ปุจฉา

ภูริทัตเป็นพญานาค
ไม่ใช่งูสักหน่อย
ทำไมยอมให้หมองู
จับไปออกงานหาเงิน ?

วิสัชนา

เรื่องราวมีอยู่ว่า ขณะที่ภูริทัตนาคราชกำลังจำศีลอยู่ ถูกหมองูชื่ออาลัมพายน์จับไปแสดงฤทธิ์ให้คนดูแลกกับเงิน กดขี่ข่มเหงสารพัด และบอกกับภูริทัตว่าให้ร่ายรำให้ชาวบ้านดู ได้เงินครบ ๑,๐๐๐ ก็จะปล่อยให้เป็นอิสระทันที อาลัมพายน์สั่งให้ภูริทัตขยายตัวให้ใหญ่ หดตัวให้เล็ก ให้ขด ให้คลาย ให้แผ่พังพาน จาก ๑ พังพาน กระทั่งถึง ๑๐๐ พังพาน ให้เนรมิตกายเป็นสีต่าง ๆ ให้พ่นไฟ พ่นน้ำ พ่นควัน แล้วร่ายรำด้วยท่วงท่าที่งดงาม

ไม่ว่าอาลัมพายน์จะบอกให้ทำสิ่งใด ภูริทัตทรงทำตามทุกอย่าง มีคนมาดูการแสดงมากมาย อาลัมพายน์ได้เงินครบพันแล้วก็ไม่ทำตามสัญญา กลับเดินทางไปแสดงที่หมู่บ้านอื่นต่อไป ภูริทัตทำเงินให้อาลัมพายน์เป็นจำนวนมหาศาล แต่ไม่ได้เสวยอาหารเลย

ปุจฉา

ทำไมภูริทัตนาคราช
ไม่ได้เสวยอาหาร
ใครรู้บ้าง... ?

วิสัชนา

ภูริทัตเป็นนาคชั้นสูง เคยเสวยแต่อาหารทิพย์ และน้ำผึ้งผสมข้าวตอกอันเลิศรส แต่อาลัมพายน์นำกบมาให้เสวยแทน ภูริทัตไม่ยอมแตะต้องกบเหล่านั้น เพราะเกรงว่าศีลจะขาด นับตั้งแต่วันที่ถูกจับมาจึงไม่ได้เสวยอาหารใด ๆ เลย ความหิวรวมกับอาการบาดเจ็บแสนสาหัสจากการถูกทรมาน ทำให้ร่างกายผ่ายผอมเสื่อมโทรมลง แม้กระนั้นก็ทรงอดกลั้น หวังว่าสักวันอาลัมพายน์จะเมตตาปล่อยให้เป็นอิสระ

ความจริงแล้วภูริทัตมีฤทธิ์เดชมากมาย เพียงแค่ลืมตามอง อาลัมพายน์ก็จะกลายเป็นขี้เถ้าไปในทันที แต่ภูริทัตกลับยอมถูกทรมานอย่างแสนสาหัส ไม่ยอมทำร้ายใคร เพื่อรักษาศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ นับเป็นตัวอย่างในการรักษาศีลที่ดีมากจริง ๆ

www.kalyanamitra.org

ปุจฉา

ทำไมเมื่อเรือแตก
คนอื่น ๆ จมน้ำตาย
กลายเป็นอาหารปลา
อาหารเต่ากันหมด
แต่พระมหาชนกรอดตาย ?

วิสัชนา **เพราะทรงมีความเพียรเป็นเลิศกว่าใคร ๆ**

พระมหาชนกทรงพากเพียรว่ายน้ำข้ามมหาสมุทรถึง ๗ วัน ๗ คืน โดยไม่ท้อแท้ และไม่หวาดหวั่นต่อมรณภัย ทรงมุ่งไปที่ความสำเร็จ คือ จะไปยึดราชสมบัติคืนมาให้ได้

ในวันที่ ๗ ทรงพบกับเทพธิดามณีเมขลาที่เหาะมาตรวจตรามหาสมุทร นางรู้สึกอัศจรรย์ใจจึงถามว่า "ในเมื่อฝั่งก็มองไม่เห็น จะว่ายน้ำไปทำไมกัน" พระมหาชนกตรัสว่า "คนเราหากไม่มีความเพียรแล้วจะประสบความสำเร็จได้อย่างไร ก็เพราะความเพียรพยายามนี้เอง จึงทำให้เรายังมีชีวิตอยู่ในขณะที่คนอื่น ๆ จมน้ำตายไปหมดแล้ว และเราจะพยายามอย่างสุดความสามารถเพื่อไปถึงฝั่งให้ได้"

เทพธิดามณีเมขลารู้สึกเลื่อมใสในหัวใจที่ปราศจากความย่อท้อของพระมหาชนก จึงอุ้มพระองค์ขึ้นจากน้ำนำไปสู่มิถิลานคร

ปุจฉา

ทำไมพระจันทกุมาร
จึงทรงร้องขอชีวิต
ดั่งคนขี้ขลาด ?

วิสัชนา เมื่อครั้งที่พระราชาสั่งให้บูชายัญด้วยการตัดพระเศียร (ศีรษะ) ของพระจันทกุมาร รวมทั้งศีรษะคนอื่น ๆ มาเป็นเครื่องเซ่นสรวง เพื่อพระองค์จะได้ไปสู่สวรรค์นั้น พระจันทกุมารทรงร้องขอชีวิตไว้ โดยทรงยอมเป็นข้าทาสบริวารของกัณฑหาลพราหมณ์ ยอมถูกจองจำด้วยโซ่ ยอมเป็นคนเลี้ยงช้าง เลี้ยงม้า ฯลฯ

ปุจฉา **พระองค์ทรงรักตัวกลัวตาย**
ถึงขนาดยอมตัวไปเป็นทาส
โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีเลยหรือ ?

วิสัชนา ที่จริงแล้วพระองค์มีฐานะเป็นถึงโอรสของพระราชา การที่จะต้องไปเป็นทาสของคนอื่นนั้น ทรมานยิ่งกว่าตายเสียอีก เพราะต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างสูงเมื่อถูกทำร้าย หรือถูกด่าว่า ดูหมิ่นเหยียดหยาม แต่ที่พระองค์ทรงเลือกวิธีนี้ เพราะไม่อยากให้คนทั้งหลายต้องมาตายเพราะพระองค์

www.kalyanamitra.org

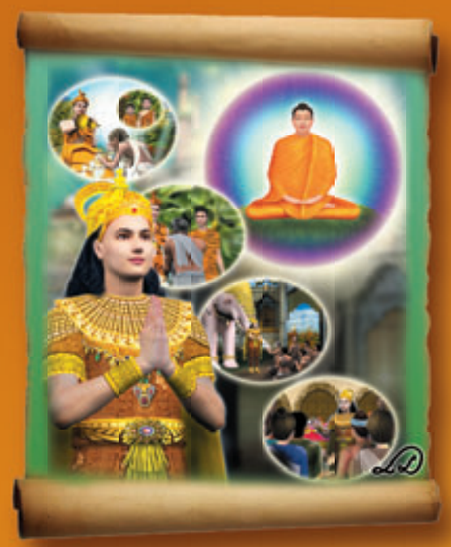

ปุจฉา

ทำไมพระเวสสันดร
บริจาคบุตรให้ชูชก
และบริจาคมเหสีให้พระอินทร์ ??

วิสัชนา

เป็นเพราะพระองค์ทรงปรารถนาจะบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงต้องทรงบำเพ็ญบารมี ทั้ง ๑๐ ทัศอย่างยิ่งยวด

วิธีที่จะทำให้ทานบารมีเต็มเปี่ยมได้ต้องบำเพ็ญปัญจมหาบริจาค คือ การบริจาคทานอย่างยิ่งยวด ๕ ประการ ได้แก่ ๑. ทรัพย์ ๒. อวัยวะ ๓. ชีวิต ๔. บุตรผู้เป็นที่รัก ๕. ภรรยาผู้เป็นที่รัก

การบำเพ็ญปัญจมหาบริจาคถือเป็นที่สุดแห่งการเสียสละ เป็นด่านทดสอบที่สำคัญก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า และเป็นประเพณีของพระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ไม่เฉพาะแต่พระเวสสันดร

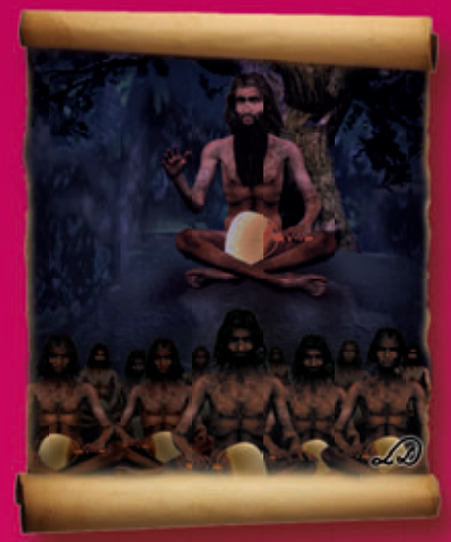

ปุจฉา

ชีเปลือย
มีจริงหรือเปล่า ?

วิสัชนา "มีสิ ชีเปลือยมีจริง ๆ เป็นเพศชาย"

พวกชีเปลือยเป็นนักบวชประเภทหนึ่งที่เปลือยกายอยู่ตลอดเวลา แสดงถึงความไม่ยึดติดในสรรพสิ่งทั้งหลาย สละทุกอย่างแม้แต่ผ้านุ่ง ปัจจุบันชีเปลือยยังคงมีอยู่ในประเทศอินเดีย

ในนารทชาดก พระเจ้าอังคติราชทรงหลงเข้าใจว่าคุณาชีวกะนักบวชชีเปลือยหลุดพ้นจากกิเลสแล้ว เมื่อได้ฟังคำสอนของคุณาชีวกะจึงมีความศรัทธาเป็นอย่างมาก คุณาชีวกะสอนว่า บุญ-บาปไม่มี โลกหน้าก็ไม่มี ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ครูอาจารย์ ไม่มีคุณ คล้ายกับความคิดของคนในปัจจุบันบางคนที่คิดว่า "ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป คนที่ทำชั่วเป็นปกติกลับได้ดี แต่คนที่ทำดีเป็นปกติกลับประสบทุกข์ภัยต่าง ๆ นานา" ความคิดอย่างนี้เป็นการมองโลกอย่างผิวเผิน คือมองแค่ชาตินี้ชาติเดียว แต่จริง ๆ แล้วชีวิตในภพชาติเบื้องหน้ายังมี และบาปกรรมก็มีจริง

www.kalyanamitra.org

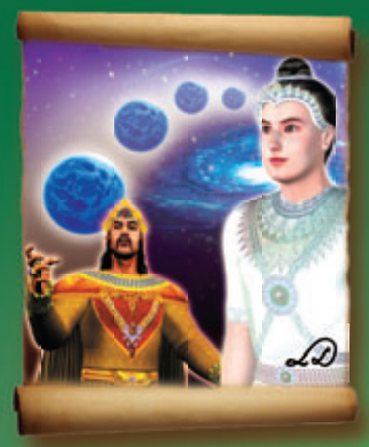

ขอยืมเงินหน่อย ชาติหน้าจะใช้คืน!!

มหาพรหมนารทะจำแลงองค์เป็นนักบวชเหาะมาแสดงธรรมแก่พระเจ้าอังคติราช แต่พระเจ้าอังคติราชไม่ทรงเชื่อว่าคนเราตายแล้วจะต้องเกิดใหม่ พระองค์จึงทรงกล่าวว่า "ถ้าโลกหน้ามีจริงขอยืมเงิน ๕๐๐ กหาปณะได้ไหม ชาติหน้าจะใช้คืน ๑,๐๐๐ กหาปณะ"

ปุจฉา

น้อง ๆ คิดว่า... มหาพรหมนารทะจะให้ยืมไหม ?

วิสัชนา

ไม่ให้ยืมแน่นอน ท่านบอกว่าถ้าพระเจ้าอังคติราชเป็นคนดีมีศีลธรรมก็จะให้ยืม แต่นี่ทรงทำผิดศีลธรรม มีความประพฤติหยาบช้า ตายไปก็ต้องไปตกนรกแน่ ๆ อยู่แล้ว ใครจะไปให้ยืม ใครจะกล้าลุยไฟไปทวงเงินจากสัตว์นรกผู้ไม่มีแม้แต่ผ้าสักชิ้นเดียวปกปิดร่างกาย ใครจะไปทวงเงิน ๑,๐๐๐ กหาปณะ จากสัตว์นรกที่กำลังวิ่งอยู่บนถ่านเพลิงสูงเท่าภูเขา ส่งเสียงครวญครางโหยหวนอยู่ในนรก มหาพรหมนารทะสามารถตอบคำถามเรื่องต่าง ๆ ของพระเจ้าอังคติราชได้ชัดเจนมาก ทำให้ทรงหวาดกลัวต่อภัยในนรก หันมาประพฤติธรรมจนตลอดพระชนม์ชีพ

ปุจฉา

ทำไมหนอ... ??

ฝูงสัตว์จึงเดินตามสุวรรณสามไปทุกแห่งหน

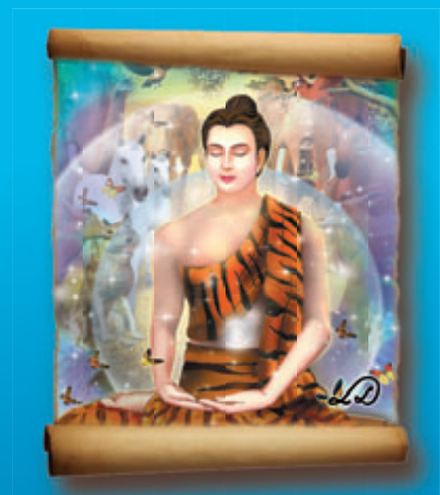

วิสัชนา

"พ่อแม่ของสุวรรณสาม
สอนให้แผ่เมตตา
ให้สรรพสัตว์อยู่เสมอ ๆ
อานุภาพของความเมตตา
จึงบันดาลให้สัตว์ทั้งหลาย
รักและคุ้นเคย
กับสุวรรณสามมาก
"

สุวรรณสามจึงมีเพื่อนเล่นเป็นสัตว์มากมาย และตอนยังเด็กก็มีกินรีเป็นพี่เลี้ยง

ตามปกติพวกกินรีมักจะขี้อาย ชอบซ่อนตัวอยู่ในหุบเขา แต่เวลาที่พ่อแม่ของสุวรรณสามออกไปหาอาหารในป่า พวกกินรีก็จะออกมาช่วยดูแลสุวรรณสามด้วยความรัก เช่น อุ้มไปอาบน้ำที่ซอกเขา ทาแป้งให้ แล้วพาไปเที่ยวบนภูเขา เมื่อถึงเวลาที่พ่อแม่ของสุวรรณสามจะกลับมา จึงนำสุวรรณสามมาส่งยังที่พัก

ถ้าน้อง ๆ หมั่นแผ่เมตตาก็จะมีคนรักเรามากมายเหมือนกัน

ลองดูนะ

www.kalyanamitra.org

ใครว่าฝนไม่มีสี

ฝนสีแดงก็มีนะ

อยากรู้อ่านต่อ...

ฝนสีแดงมีชื่อว่าฝนโบกขรพรรษ เป็นฝนพิเศษ ใครอยากให้เปียกก็เปียก ถ้าใครไม่อยากให้เปียกก็จะไม่เปียก เหมือนน้ำที่ตกลงบนใบบัว ฝนนี้เมื่อตกลงสู่พื้นดินก็จะซึมหายไปทันที ในพระไตรปิฎกมีหลักฐานว่าฝนชนิดนี้เคยตกมาแล้วหลายครั้ง

ครั้งหนึ่งเมื่อพระเจ้าสัญชัย พระนางผุสดี พระชาลี พระกัณหาชินา พร้อมด้วยเหล่าข้าราชบริพารเสด็จไปรับพระเวสสันดรและพระนางมัทรีกลับสู่พระนคร เมื่อกษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ได้พบกัน ก็ทรงสลบไปด้วยความดีพระทัยและความโศกเศร้าอย่างสุดจะพรรณนา เหล่าอำมาตย์และข้าราชบริพารทั้งหลายเห็นเหตุการณ์ก็พากันสลบไสลตามไปด้วย ท้าวสักกเทวราชจึงบันดาลให้ฝนโบกขรพรรษตกลงมาเพื่อประพรมให้ทุกคนฟื้นคืนสติ

ผมหงอก

ต้องรีบออกบวช

ท้าวมฆเทวราช กษัตริย์แห่งกรุงมิถิลา ทรงถือกำเนิดในยุคสมัยที่มนุษย์มีอายุขัยเฉลี่ยถึง ๔๐๐,๐๐๐ ปี ทรงอธิษฐานจิตว่า "หากเส้นผมของเราหงอกแม้เพียงเส้นเดียว จะออกบวชเป็นดาบสทันที"

วันหนึ่ง นายภูษามาลากราบทูลว่ามีเส้นพระเกศาหงอก ๑ เส้น พระเจ้ามฆเทวราชจึงรับสั่งให้ถอนพระเกศาเส้นนั้นด้วยแหนบทองคำ แล้วให้วางลงในพระหัตถ์ของพระองค์ พระเจ้ามฆเทวราชทรงพิจารณาเส้นผมนั้นเหมือนเห็นความตายมาปรากฏอยู่เบื้องหน้า ทรงเบื่อระอาในความไม่เที่ยงของสังขาร จึงทรงออกบวชตามที่ได้อธิษฐานไว้ เมื่อสวรรคตแล้วไปเกิดในพรหมโลก บุตรหลานของพระองค์ก็ออกบวชสืบต่อกันมา ๘๔,๐๐๐ พระองค์ ต่อมาพระองค์จุติจากพรหมโลกมาบังเกิดเป็น "เนมิราชกุมาร" เพื่อสืบทอดวงศ์บรรพชิตของพระองค์

www.kalyanamitra.org

เกม V-Star มหาสนุก
กระตุกความคิด กระตุ้นความดี

บททดสอบความรู้เพื่อให้น้อง ๆ ได้ศึกษา
และเรียนรู้เส้นทางการสร้างบารมีทั้ง ๑๐ พระชาติ
ก่อนที่จะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ซึ่งน้อง ๆ สามารถค้นหาคำตอบได้จากหนังสือทศชาติชาดกเล่มนี้
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า น้อง ๆ จะยึดถือแบบอย่าง
ในการสร้างบารมีทั้ง ๑๐ ทัศ ของพระพุทธองค์
เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข และความสำเร็จของตัวน้อง ๆ เอง

เกมปริศนาอักษรไขว้

อะไรเอ่ย? กับทศชาติชาดก

ให้น้องๆ ค้นหาคำตอบของคำถามทั้ง ๒๕ ข้อ แล้วเขียนคำตอบเหล่านั้นลงในช่องที่ให้ไว้ (ถ้ามีสระบน-ล่าง ให้เขียนลงในช่องเดียวกันกับพยัญชนะ) ทุกคำถามน้องๆ สามารถหาคำตอบได้ในนิทรรศการทศชาติชาดก

ตัวอย่าง

ท	ศ	ช	า	ติ	ช	า	ด	ก

ร่วมไขปริศนากันเลย!

1. การบอกเล่าเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงเวียนว่ายตายเกิดในชาติต่างๆ เรียกว่าอะไรเอ่ย?
2. ทศชาติชาดก หรือพระเจ้า ๑๐ ชาติ เรียกอีกอย่างว่าอะไรเอ่ย?
3. การบำเพ็ญเนกขัมมบารมีของพระเตมีย์ เข้าทำนองว่า "ยอมตาย ไม่ยอมเป็นทาส..." อะไรเอ่ย?
4. พระราชบิดาทรงรับสั่งให้นำพระเตมีย์ไปฝังที่ป่าช้าผีดิบ เพราะโหรทำนายว่าพระเตมีย์เป็นตัวอะไรเอ่ย?
5. พระมหาชนกทรงมีความเพียรจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยไม่ท้อถอย เข้าทำนองว่าอะไรเอ่ย?
6. ใครเอ่ย? ที่เห็นความเพียรของพระมหาชนกที่ทรงว่ายน้ำข้ามมหาสมุทรอยู่นาน ๗ วัน จึงอุ้มพระองค์เหาะไปส่งไว้บนแผ่นศิลามงคล
7. มารดาของสุวรรณสามมีชื่อว่าอะไรเอ่ย?
8. ใครเอ่ย? ที่มีเมตตาจิตทำให้ฝูงสัตว์ป่าพากันเดินตามไปในที่ต่างๆ

www.kalyanamitra.org

9 พระเนมิราชทรงละทิ้งความสุขในพรหมโลก ยอมจุติมาบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่ออะไรเอ่ย?

10 เมื่อพระเนมิราชขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงชักชวนราษฎรให้หมั่นทำอะไรเอ่ย?

11 ตอนที่มโหสถบัณฑิตเกิดได้กำสิ่งของอย่างหนึ่งออกมาด้วย มันคืออะไรเอ่ย?

12 แคว้นอะไรเอ่ย?ที่มโหสถใช้สติปัญญาช่วยให้รอดพ้นจากการรุกรานของพระเจ้าจุลนี

13 การบำเพ็ญศีลบารมีของภูริทัตนาคราชเข้าทำนองว่า "ยอมตาย ไม่ยอม..." อะไรเอ่ย?

14 เมื่อภูริทัตเห็นสมบัติที่เกิดขึ้นด้วยบุญของท้าวสักกะ จึงคิดเร่งสร้างบุญด้วยวิธีการอะไรเอ่ย?

15 ยอมตาย ไม่ยอมแพ้ คือการสร้างบารมีอะไรเอ่ย?

16 ใครเอ่ย? ที่มาช่วยเหลือจันทกุมารให้รอดพ้นจากการถูกตัดคอ

17 มหาพรหมนารทะบำเพ็ญอุเบกขาบารมีอย่างยิ่งยวดเปรียบเหมือนอะไรเอ่ย?..ที่วางเฉยต่อสิ่งที่มาราดรด

18 รุจาราชกุมารีทรงระลึกชาติย้อนหลังได้ เพราะในอดีตเคยสั่งสมบุญอะไรเอ่ย?

19 ใครเอ่ย? ที่จำแลงองค์เป็นนักบวชเหาะมาเพื่อแสดงธรรมให้พระเจ้าอังคติราชฟังจนหันมาประพฤติธรรม

20 คนที่พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น เหมือนวิธุรบัณฑิต เรียกว่าเป็นคนที่มีอะไรเอ่ย?

21 ใครเอ่ย? เป็นผู้กล่าวชมวิธุรบัณฑิตว่า "ท่านผู้นี้เป็นผู้รักษาสัจจะ..."

22 พระเวสสันดรทรงสละพระราชทรัพย์บริจาคทานทุกวันเป็นจำนวนเท่าไรเอ่ย?

23 นอกจากพระชาลีแล้ว พระเวสสันดรยังทรงบริจาคพระธิดาให้แก่ชูชก..ชื่อว่าอะไรเอ่ย?

24 บารมี หมายถึงนิสัยที่เกิดจากการทำความดีอย่างที่เรียกว่าอะไรเอ่ย?

25 บารมีอะไรเอ่ย? ทำให้มีนิสัยตั้งใจมั่น เด็ดเดี่ยว เมื่อทำสิ่งใด ก็จะทำจนกว่าจะสำเร็จ

ไปเติมคำกันต่อเลย โย่วๆ

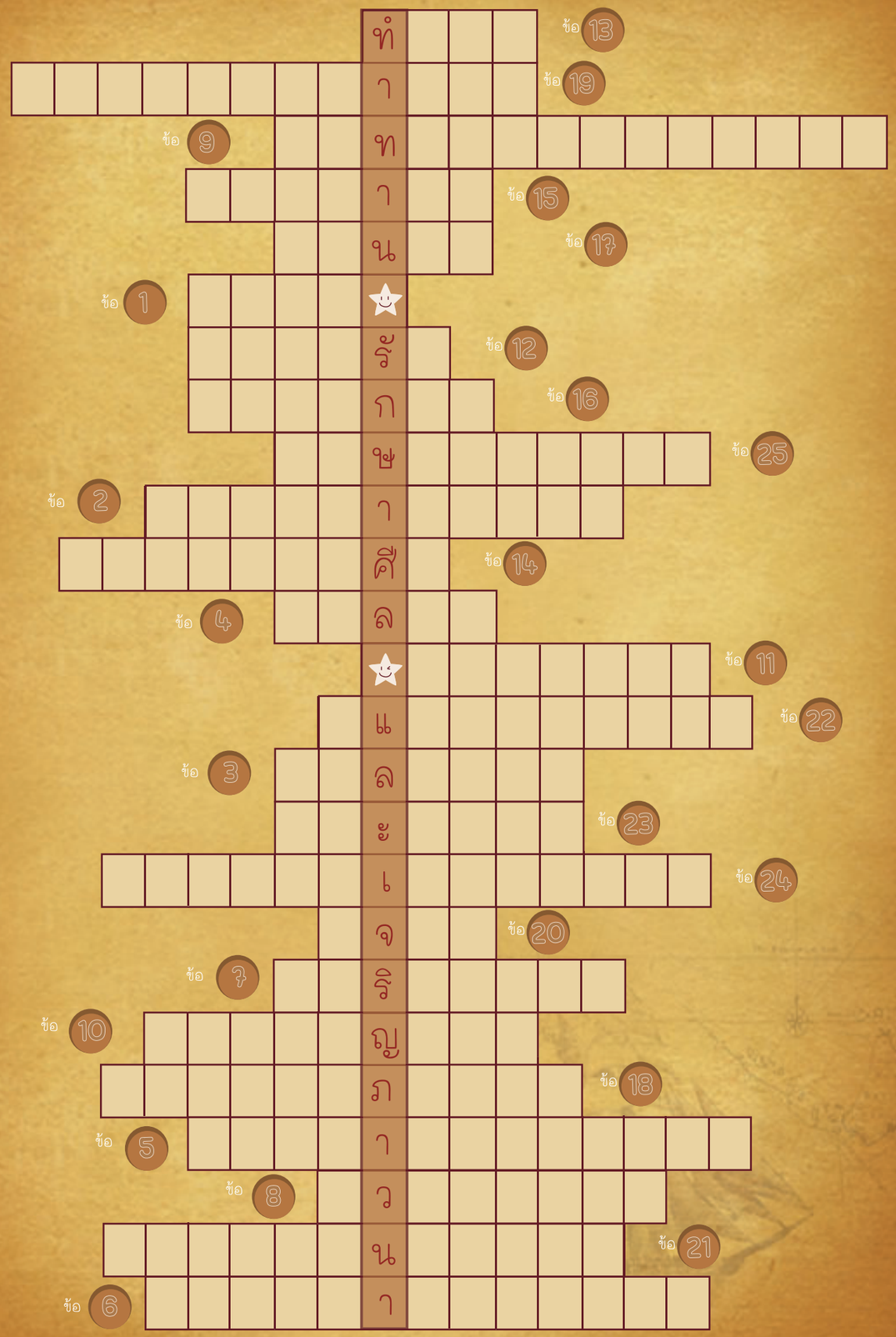

www.kalyanamitra.org

เกมจับคู่ : ใครคู่ใคร..ในทศชาติชาดก

วิธีเล่น

ให้น้องๆ จับคู่ด้วยวิธีลากเส้นผ่านช่องต่างๆ ไปจนกว่าจะพบคู่ของตัวเอง โดยต้องลากเส้นหาคู่ให้ครบทั้ง ๑๐ พระชาติ ดังตัวอย่างที่ให้ไว้

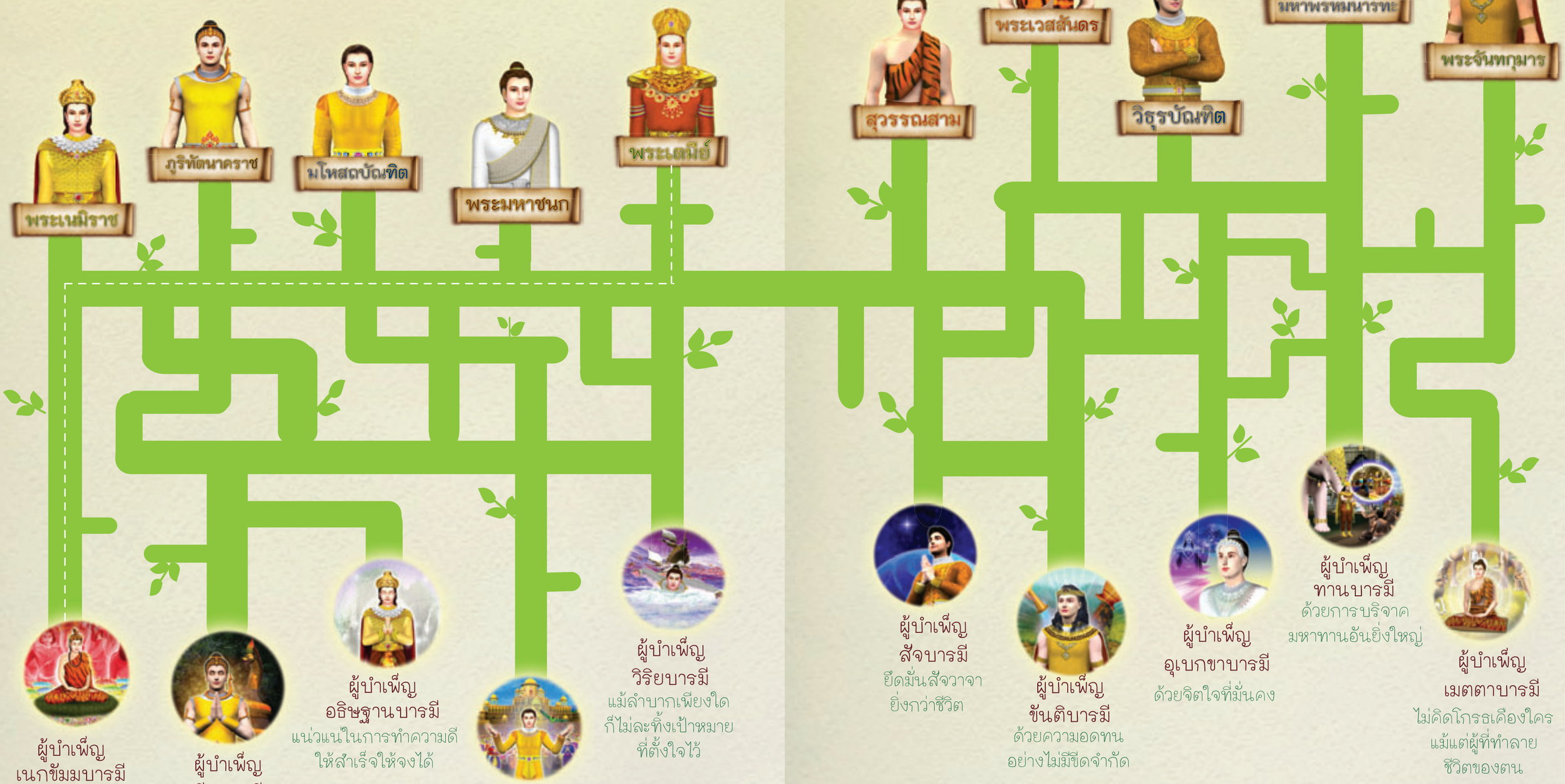

ข้อคิดจากเกม

น้อง ๆ รู้หรือไม่ว่า...คนเราจะประสบความสำเร็จในชีวิตเหมือนดั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นั้น มีเพียงวิธีเดียว นั่นก็คือ จะต้องคิดและทำแต่ความดีอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน พูดง่าย ๆ ก็คือ "ยอมตาย ไม่ยอมหยุดทำความดี" นั่นเอง ถ้าน้อง ๆ เด็กดี V-Star อยากเป็นคนเก่งและดี ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ก็ให้ยึดถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบอย่าง ..ดีที่สุดเลย

พระบรมโพธิสัตว์
ได้บำเพ็ญบารมี ๑๐ ทัศ อย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
เป็นเวลายาวนานอย่างน้อย ๒๐ อสงไขย แสนมหากัป
เมื่อบารมีเต็มเปี่ยมจึงได้ตรัสรู้
เป็นพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าในที่สุด

วัดพระธรรมกาย
มูลนิธิธรรมกาย DHAMMAKAYA FOUNDATION
IBS
V STAR
www.kalyanamitra.org